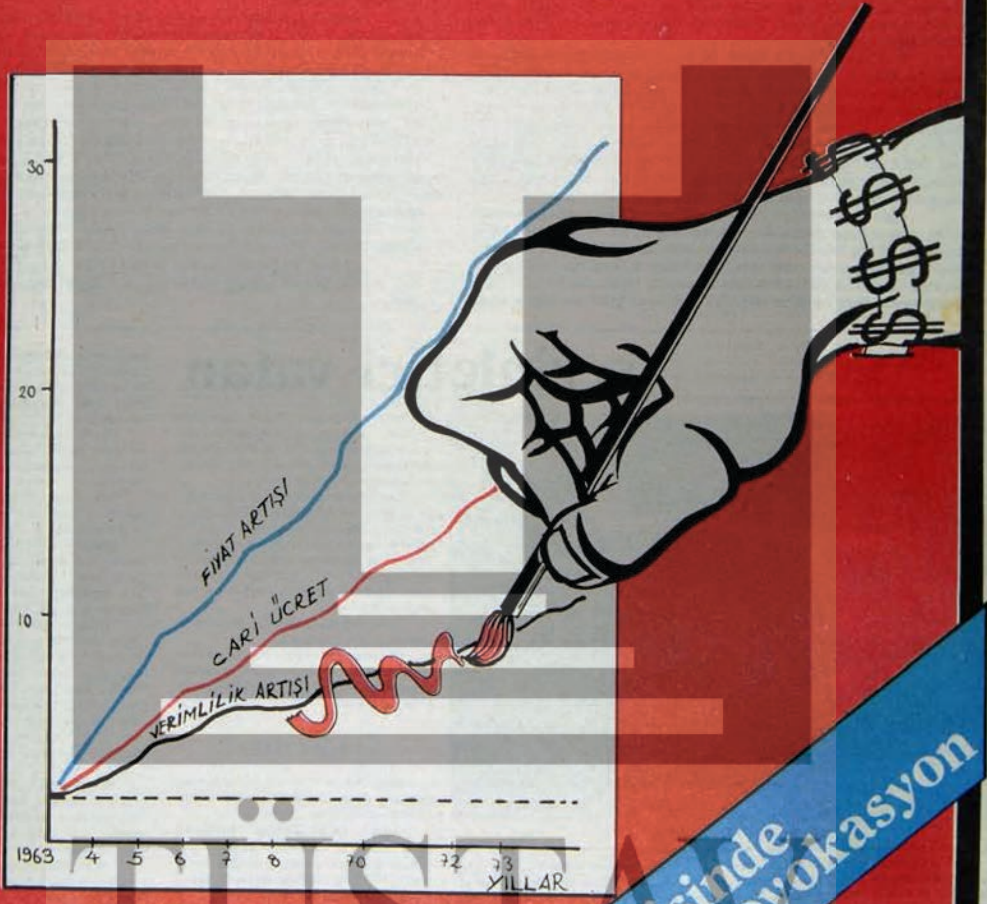

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ - SAYI :60 - 1 HAZİRAN 1976 5 TL.

TÜRKİYE KAPİTALİZMİNİN ÜCRET, FİYAT VE KÂR TABLOSU

Halk Partisinde
örnek bir provokasyon

HALK PARTİSİNDE ÖRNEK BİR PROVOKASYON

YORUYUŞ - 25 MAYIS 1976

...ortaklığına karşı kullanmadığı.
Eyüboğlu - Topuz ekibi, bu soruları cevaplandırmasa bile üzerinde düşün-
mek zorunda. Eyüboğlu - Topuz ekibinin üzerinde düşünmeleri gerekli
"işler" de var.

Uzunca bir süre Halk Partisi, 12 Mart sıkıyönetim mahkemelerinde sanık olmamakla övündü. Adalet Partisi'ne karşı kendisini, hiç bir üyesinin sıkıyönetim mahkemelerinde mahkum olmadığını söyleyerek savundu. Böyle bir savunma olmaz. Ustelik böyle bir savunma, savunma olmadığı gibi, sıkıyönetim mahkemelerinin uygulamalarını kabul etmek ve savunmak anlamına gelir. Kendisine ılerici denilmesini isteyen hiç bir kişi veya kuruluş, sıkıyönetim mahkemeleri önüne çıkmadığını bildiren kendisini savunamaz.

12 Mart döneminde her Halk Partilinin sıkıyönetim mahkemesi önüne çıkması mümkün değil. Çünkü 12 Mart döneminde, sıkıyönetim mahkemelerinin kurulmasına aracılık edenlerin, sıkıyönetim kadrolarına emir verenlerin bir bölümü doğrudan doğruya Halk Partisi'nin bağrından çıktı. Nihat Erim'ler, Sadık Koç'lar, İsmail Arar'lar Halk Partisi etiketi ile balyoz hareketi içinde yerlerini aldılar.

Bu hatıratmalar, sıkıyönetim uygulamalarına karşı çıkan, 12 Mart döneminde suna erdirmek için çalışan, bu uğurda elinden geleni yapan Halk Partisi üyelerinin ve yöneticilerinin hizmet ve katkılarını inkar anlamına gelmiyor. Bu hatıratmaların bir tek amacı var: CIA ve MIT, Halk Partisi'ni hiç bir zaman ihmal etmedi. Dalma Halk Partisi içinde bir kol tuttu. Dün olduğu gibi bugün de.

Halk Partisi Gençlik Kolları Merkez Yürütme Kurulu tarafından ve Halk Partisi'nin en üst Merkez Yürütme Kurulu'nun bazı üyelerinin katkılarıyla hazırlanan rapor, dün olduğu gibi bugün de, CIA ve MIT'in Halk Partisi'ni ihmal etmediğini gösteriyor. Bu 38 sayfalık ve "Halk Partisi Gençlik Kolları Genel Merkezi" başlığında taşıyan rapor, tam bir provokasyon niteliğinde. Bunun polls tarafından hazırlandığını düşünmek için yeterli neden var. Çünkü raporun mantığı ile 12 Mart döneminde sıkıyönetim savcılarının iddianemeleriyle açığa çıkan MIT raporları arasında tam bir benzerlik var. Bu rapor, örnek bir provokasyon niteliğini taşıyan bir delil seçimsi.

Önce sunu belirtmek gerek: Bu rapordan Türkiye sosyalist hareketine en ufak bir zarar gelmez. Böyle bir endişe yok. Bu, bir, ikincisi bu rapor, MIT'in ve MIT'in Halk Partisi içindeki uzantılarının Türkiye sosyalist hareketindeki gelişmelerin tam cahilli olduğunu gösteriyor. Dünyadan haberleri yok. 12 Mart sıkıyönetim mahkemelerinde kişileşmiş iddialardan bir adım öteye gidememişler. Halk Partisi'ne gerçekten çok yazık. Halâ ki sosyalist hareket

ve demokratik kitle örgütlerine baktı açıları, MIT'in baktığı açısından farklı değil. Dünyanın ve Türkiye'nin cahilli, sosyal bilimlerin körü, muhteris ukulâların hazırladığı bir rapor.

Bu rapor, örnek bir provokasyon niteliğini taşıyan bir delil seçimsi. Muhteris ukulâların hazırladığı bu rapor anında elde edildi. Ama oyuna gelmek için yayınlanmadı. Mustafa Ekmekçi bu raporu anında elde etti. Bir satır bile yazmadı. YORUYUŞ, bu raporu elde etti. Raporla ilgili bir satır yazmadı. Sadece geçen sayısında, Halk Partisi ile ilgili yazısının sonunda, üstü kapalı bir biçimde, Halk Partisi'ni uyarmayı denedi. Sunları yazdı: "Eyüboğlu-Topuz ekibi, bu soruları cevaplandırmasa bile üzerinde düşünmek zorunda. Eyüboğlu-Topuz ekibinin üzerinde düşünmeleri gerekli başka "işler" de var" Ama delege oyunlarından başka işlere vakit ayırmayın Eyüboğlu-Topuz ekibi, eğer bu "işlerin" içinde değilse, bu uyarıyı anlayacak durumda değil.

Bu rapor örnek bir provokasyon niteliğinde. Bu raporu yayınlamak da bundan geri kalmıyor. Bu raporu yayınlamak, en hafif deyimle, 12 Mart döneminde sıkıyönetim iddianemelerini çarşaf çarşaf tefrika etmekten farksız. VATAN Gazetesi ve bu gazetelerin fikra yazarı İlhani Sosyal, bu sorumsuzluk örneğini gösterdiler.

Neden gösterdiler? Bu raporu tefrika etmek için neden bu kadar arzu duydular? Deli saçması rapora dayanarak bu soruya cevap aramak gerekli değil. Gelişen olaylar bu sorunun cevabını veriyor: Bir Genel-İş Sendikası var. Bu sendika etrafında toplanan bir grup, iyi niyetli ve ılerici bir takım Halk Partisi milletvekillerini, niyetten yoksun bir başka takım Halk Partisi milletvekillerini etrafında toplayarak "Demokratik Sol" grubunu oluşturdu. Halk Partisi içinde "en sol biziz" diyerek tur atmaya başladılar. YORUYUŞ, fırsat çıkınca bunların maskesini indirdi. Halk Partisi içinde bunların ağırlığı azalmaya başladı. Bu sırada Genel-İş DISK'e kapaklı atmaya çıkarırken bu "en sol" demokratikler de, siyaset sahnesinde ölüme mahkum grupların yapacağı işi yaptı. Maocularla çivileşmeye başladı. Hem "en sol" demokratikler hem de VATAN Gazetesi üç buçuk maocuyla birleşerek güçlerini artırmayı deniyorlar. Ve Halk Partisi içinde örnek bir provokasyon niteliğini taşıyan MIT raporu bunlara malzeme oluyor. İş bu kadar basit.

Bu basit işin gereğini yapmak da Halk Partisi'ne düşüyor. İçlerinde ki MIT koluyla beraber yaşayıp yaşamamak kendilerinin bileceği "işler" arasında.

serinletici vatan

ESİNİN TIR FİLOSUNDAN...

12 Mart rejiminin kararlığında gazete patronluğuna doğru ilk adımlarını atan bir Babı-Âli erbabi, çıkardığı derginin ilk baş yazısında amacını şöyle tanımlamıştı:

"... İddiamız ve emelimiz, beam dünyamızda parmakla sayılacak kadar az kалан "düriat ses"lere bir yenisini ekleyebilmeğdir..."

Yeni patron, "beam dünyamıza dü-

rüst bir ses eklerken", kendi deyimiyle "yalanın, rıyanın, üç kağıtlığın, parandebazlığın, Babı-Âli varakparelerinin sayfalarda genelleşmesinden" duydu: Şu üzüntüyü de dile getirmişti.

Dergi daha sonra gazete oldu ve 3.5 yılda sahibine milyonlar sağladı. Geçtiğimiz 1 Mart günü faşistlere yüklü bir parayla satılan gazetesinin, bir zamanlar "yalandan rıyadan, üçkağıtlıktan ve parandebazlıktan" yakınan patronu, olayı, Divan Oteli'nin Amerikan barında şöyle anlatacağı:

"N'apayım kardeşim? Faşizm olmadan gazete olmuyor!"

Doğrusu bu sözler fazlaca şaşkınlık yaratmadı. İğreti bir etiket sahibinin yakasından yere düğümsü, altından "aslı gibidir" çıkmıştı...

SAZINTELI

Olay Babı-Âli'ye yeni bir deyim kazandırdı. Bu yeni patron türüne "Akba-ba-patron" deniyor...

Geçtiğimiz 12 Mart'ta, "12 Mart'a karşı olanların gazetesi" olarak "sol" vâdiler üzerinde kanat sallamaya bağlayan VATAN, geçtiğimiz haftanın başında okurlarına şöyle seslendi:

"... vatan, yüzyıllardan beri bağrı yanık yoksul halkımızın içinde, halkın

sesini ve dardını yanından gerçek bir halk gazetesi olarak, serinletici bir meyvaya gibi kendiliğinden yayılmakta, gün geçtikçe daha çok aranmakta, daha çok okunmaktadır..."

Bu ve buna benzer seslenişler yeni ve ilginç değil. En irisinden en ufakına tüm Babı-Âli patronları sazın bu telini eskittiler...

İlginç olan, "bağrı yanık yoksul halkımıza" gazeteyi "serinletici bir meyvaya gibi sunmak"...

İstanbul'da Topkapı'daki "Esin International Garaj"ı dolduran TIR kamyonu filosu ve bundan sağladığı milyonlarca yenisıra basın dalında katlanılan fedakârlık aç şey değil!

"Darağacında Uç Fidan" ile bir patronun gerektiğinde pekâlâ "keskin bir devrimci" olabileceğini kanıtlayan Numan Esin ilginç bir örnek!.. Ancak, "Vehti Koç hakkında aleyhte izlenimi yaratabilecek" haberler dışında gazetesinin sola açık olduğu direktifini veren patronun, TIR kamyonlarıyla dış ülkelere kimlerin mallarını taşıdığı merak konusu...

"Darağacında Uç Fidan" dizisine sermaye bir şey demiyor ama, "Vehti Koç hakkında aleyhte izlenimi yaratabilecek" bir haberin ihtimali bile ortaya karıştırıyor.

Diyeyi, ateşli duygular üzerinde serinletici olarak kullanmaya evet!.. Ama Vehti Koç'a soğuk sakaya hayır!..

İlginç ve ibret verici!.. Ancak şaşır-tıcı değil.

YORUYUŞ HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi:
Nihat SARGIN
Genel Yayın Yönetmeni:
Özcan SAKALSIZ
Yazı İşleri Müdürü:
Metin ÇULHAOĞLU
Teknik Sekreter:
Mehmet ARTA

Yazı Kurulu:
Umut CO
Metin ÇULHAOĞLU
Mehmet Vartık
Ercan

YÖNETİM:
Konur An
İSTANBU
Piyerloti Cad.
İstanbul Tel:

- İzmit
- İstanbul
- İzmir
- Eskişehir
- Bursa
- Adana
- Diyarbakır
- Avrupa
- Yusuf ALTINTAŞ
- Hacı KANT
- Vedat PEKEL
- Vedat BA
- Cengiz KOÇ
- Ceyhan CAN
- Nurettin
- Rağıp KAYA
- 19 Ruc

ABONE KOŞULLARI
Yıllık
İLAN
Ar
Ar
İç sayfalarda
Yayın

Ege Dağıtım: Orhan ÖZŞİŞMAN
Baskı: Daily News Web-Ofset

PARİS

SERMAYEYE KARŞI İDEOLOJİK MÜCADELE

YURUYUŞ

"İşverenler örgütlenmelidir. Kamuoyuna seslerini duyurmak için eğitici çalışmaları yapmalıdır". Bu sözler bir ölçüde yakınma niteliğini taşıyor. Sahibi, İstanbul sermayesinin "liberal" etiketli temsilcilerinden biri.

"İşveren, bu grupların içinde uzun süredir sessiz kalan kesimdir. İş hayatı, fabrika duvarları ile sınırlı idi. Fabrikadan çıktıktan sonra ise "hayatın tadı" yaşanır. Yani Dolçevita.. Sosyal ve siyasi gelişmeler, ülke problemlerinin tartışılması, birlik bilincini yansıtan toplantılar, iş adamının cep defterinde henüz yeni yeni saat bulabilmektedir. Olay çok yönlü dengeler rejimi demokrasimizde, eksikliği hissedilir bir ağırlığın kazanılması açısından yorumlanmalıdır.. Bir baskı grubu oluşmaktadır. Demokrasi için sağlık işaretidir." Bu sözler de aynı nitelikte. Üstelik de uyarıcı. Sahibi, sermaye basınının büyüklerinden biri.

İki alıntı yalnızca birer örnek. Özellikle son bir yıl içinde örnekler çoğaldı. Sermaye, gerek doğrudan sözcüleriyle, gerekse yayın organları ile, sınıfının üyelerini sürekli uyuyor. Uyarma zorunluluğunu duyuyor. Sermayenin önde gelen sözcüleri, olağan örgütlenme ve dayanışmaları dışında ve ötesinde bir örgütlenme ve dayanışma gereksinimi duyuyorlar.

Bu gereksinimin duyulması ve üzerine basılması, görüldüğü kadar olağan değil. Çünkü örgütlenme gerek ve zorunlulukları söz konusu olduğunda, sermaye ile işçi sınıfı arasında önemli farklılıklar var. Farklılıklardan birincisi şu: Sermaye, egemen sınıf olarak topluma damgasını vurduğu andan itibaren örgütlü. Sermayenin örgütleniş, sermayenin egemenliğiyle birlikte doğuyor. Sermayenin bu örgütlü, devlet. Burjuva devleti, sermayenin ilk ve en olağan örgütlenme biçimi.

İkinci bir nokta daha var. Engels'in de değindiği gibi, işverenlerin işçilere kıyasla sayıca az olmaları, aralarında sürekli sosyal ve ticari ilişkilerin bulunması, işçilerin tersine, dernekleri, sendikaları ilk elde zorunlu kılıyor. Bunların bir zorunluluk olarak ortaya çıkması başka gelişmelere bağlı.

Bu gelişmeler, işçi sınıfının ekonomik mücadelesinin ulaştığı boyutların ürünü. İşçi sınıfının ekonomik mücadelesi, gerek nicel, gerekse nitel açıdan işverenler için tehdit edici boyutlara ulaştığı anda, işveren örgütlenmelerinin nesnel dayanakları oluşuyor. Bu tür örgütlenmelere önceden gidilmiş olsa bile, daha üst düzeyde örgütlenme ve dayanışma çağrıları birbirini izliyor.

Türkiye sermayesinin, üst perdenin yükselen örgütlenme ve dayanışma çağrılarının gerekçesi, bu.

Bu gerekçenin de gerekçeleri var. Devlet ve kurumları, sınıflı toplumlarda her zaman egemen sınıfın devleti ve kurumları. Bunda kuşku yok. Ancak dikkat edilmesi gereken başka noktalar da var: Sınıf mücadelesi içinde yaşayan devlet, sınıf mücadelesinin soyutlanmış ve bağımsız değil. Egemen sınıflara karşı sürdürülen mücadele, egemen sınıfların devletinde de çeşitli değişiklikler açabiliyor. Demokratik kazanımlar, sermayenin hareket alanını kısıtlayan yasalar ve önlemler, egemen sınıfların devletinde açılan değişikliklerden başka şeyler değil. Mücadelede ileri adımlar atıldıkça bu tür değişiklikler çoğalıyor.

İşçi sınıfının ve demokratik güçlerin açtığı değişiklikler önemli ülkeden ülkeye değişiyor. Çünkü ülkeden ülkeye, burjuvazinin gücü de değişiyor. Türkiye burjuvazisi, güçlü değil. Bu nedenle, elindeki devlet mekanizmasını MC gibi bir iktidarla takviye gereğini duyuyor. MC'yi hızla irmandırıyor. Bununla da yetinmeyip, yetinmeyip, ayrıca örgütlenme ve dayanışma çağrılarında bulunuyor.

Sermaye, bu kuşku ve çabalarında haksız değil. İşçi sınıfının ekonomik mücadelesinin ulaştığı boyutlar haksız olmadığını gösteriyor. İşçi sınıfının ekonomik mücadelesi 1976 Türkiye'sinde başlı başına bir önem taşıyor. Önem

şurada: Sonuçta, sermaye sınıfına karşı politik bilinçlenmenin özünü taşımayan küçük ya da büyük hemen hemen tek bir grev yok. Sarı sendikalar için bile, işçi mücadelesini, ücret savaşını sınırları içinde tutma olanakları artık son derece sınırlı.

Bunun da nesnel dayanakları var. Çünkü, gerek tek tek işverenler, gerekse genel olarak Türkiye kapitalizmi, ekonomik mücadele karşısında hemen hemen hiç bir esnekliğe sahip değil. 30 işçinin katıldığı mahalli bir grevde işçilerin karşısına çoğu kez devletin kolluk kuvvetleri çıkıyor. İşçiler, işverenle devletin bütünleşmesini, yani işin siyasi yönünü görüyor. 30 kişinin katıldığı küçük bir mahalli grevde bile işçiler başka patronların kendi patronlarını sonuna dek desteklediğini görüyor. İşçiler, tüm patronların karşılığında örgütlü bir sınıf olduğunu, yani işin siyasi yönünü görüyor.

Türkiye'de tek tek her ekonomik mücadelenin, sonunda kaçınılmaz olarak politik bir öze ulaşması, işverenlerin en büyük korku kaynağı. Bu korkunun tedbirlerini, ne olağan işleyişine bırakarak, kendi örgütlenme biçimleri olan devlette, ne de onun başındaki MC iktidarı ile yeterince alabiliyorlar. Çıkar yolu, kendi siyasal iktidarlarının dışında ve hatta onun ötesinde örgütlenmelerde ve bu örgütlenmelerle oluşturacakları baskı gruplarında görüyorlar.

Sermaye örgütlerinin zaman zaman MC iktidarını da karşılığında almaları, MC iktidarının sınıfsal niteliğini hiç bir şekilde değiştirmiyor. MC, sermayenin en has iktidarı. Sermaye ve örgütleri, devlet mekanizmasında açılan ve MC iktidarının kapatamayacağı gedikleri kapatmayı hedef alıyor. Sermaye, demokratik gelişme ve birikimin kaçınılmaz etkisini taşıyan kurumlar nötrale edebilmek için, kendini siyasal iktidarın dışında ve ondan bağımsız gösterme durumunda. Bu sayede, AP'nin bir zamanlar başbelası Anayasa Mahkemesi daha sonra Türkiye İşçi Partisi'ni kapatma kararını rahatlıkla verebilir. Bu sayede, bir başka "anayasa kuruluşu" referandum hakkını rahatlıkla reddedebilir.

Sermaye, siyasal iktidarının köprüleri attığı kurumlar üzerindeki etkisini sürdürülebilmek için ayrıca kendi ideolojisini yaygınlaştırmak zorunda. Bunu hergün yapıyor. Bir örneği, işçi ücretlerinin pahalılığın nedeni ve kaynağı olarak gösterilmesi. En klasik örneklerden biri. Bunun yan ve alt örnekleri, sermayenin günlük ideolojik mücadelesini süslüyor: İşçi ücretleri arttıkça mallarımız dış piyasalarda rekabet olanağını yitiriyor; ihracatımız azalıyor; sanayi kesiminde maliyetlerin yüzde 60'ını işçilik oluşturuyor; fiyatlar bundan artıyor, vb. Bunlar hergün tekrarlanıyor.

Bunlar, sermayenin ideolojik mücadele araçları. Araçların hedefi ise, anayasa kurumlarından orduya kadar, devlet mekanizmasının tümünde açılan gedikleri kapamak. Ve daha da ileri giderek, bu kurumları, ideolojik planda da daha sağlam ve kopmaz bağlarla kendisine bağlamak.

İdeolojik mücadele, yalnızca sosyalistlere özgür bir silah değil. Burjuva ideolojisi demek, burjuvazinin ideolojik mücadelesi demek. Sosyalistlerin bu mücadeleyi de göğüslemeleri gerekiyor. Sosyalist hareketinde, ideolojik mücadele yalnızca sapsmaları kapsamına almıyor. Doğrudan doğruya burjuva ideolojisi de sosyalist mücadelenin kapsamı içinde. Burjuva ideolojisine karşı mücadeleyi, yalnızca doğrudan doğruya işverenleri hedef alan bir eylem olarak da görmek gerekiyor. Aynı zamanda, işçi sınıfı hareketinin ve işçi sınıfı ideolojisinin toplumun çeşitli kesimlerinde etkinliğini artırıcı, ittifakların nesnel temelini pekiştirici bir nitelik de taşıyor.

Sermayeye karşı ideolojik mücadele diğer mücadele biçimleriyle birlikte etkinliğini artırdıkça burjuvazinin devletinde ve kitle tabanında açılan gedikler sermaye için kapanamaz hale gelecek.

federal almanya başbakanı türkiye- de ORTAK PAZAR' IN «SAVAŞ SANAYİİ» OLTASI

Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, 19 Mayıs günü Ankara'da kendisine hazırlanan kurt'lu - takunya cephe şüeninden sonra, "27 Mayıs Hürriyet ve Anayasa Bayramı" dolayısıyla verdiği demecde, "19 Mayıs günü kutlanan bayramdan alınacak dersler olduğunu" belirtirken, o günün kendisinde yaratıldığı soğuk düşünmelerini taşıyordu.

Cephe organizasyonu ile 19 Mayıs' lann ne hallerde getirildiği elbette ibret vericidir ama son bir yılı aşkın süredir Türkiye'de olup bitenlerin farkında olan yığınlar için hiç de şaşırıcı değildir.

Türkiye'de son 14 aydır öğrenciler, öğretmenler, işçiler öldürülüyor. Memurlar kıyılıyor. Çalışanların üzerindeki antidemokratik ve insanlık dışı baskı ağırlaştırılıyor, çalışma ve can güvenliği her gün ciddi ölçüde hasara uğratılıyor.

Devlet aygıtı, işbirlikçi tekeli sermayenin çıkarları doğrultusunda en gerici ve çabıştı yöntemlerle kusatılıp tahkim ediyor.

Yüksek Mahkeme kararları ayaklar altı edilip, yargı gücünü itibarsız kılma çabaları yoğunluk kazanıyor.

Büyük sermaye ve onun gerici destekleri bütün unsurlarıyla kararlık bir yönetimi olağan hale getirmeye çalışıyor.

SUÇ ORTAKLIĞINDA AYRICALIK

Cumhurbaşkanı Korutürk ister istemez bu görünümün desenlerini 19 Mayıs günü Ankara'da 19 Mayıs stadında görmek zorunda kalmıştır. Onun için dir ki, 27 Mayıs mesajında şu ifadelere yer venek zorunluluğunu duydu:

"Türkiye Cumhuriyetinin genel siyasetinde mevcut olmayan bir (pantür-kizm) ve (panislâmizm) görünüsünü getirmeye ve Cumhuriyet Türkiye'sinin genel tutumu ile çabıştı kalmış (Hilal-Haç) düşmanlığı imajını yaratacak eylemlere girişmeye kimsenin hakkı yoktur..."

Korutürk'ün mesajında çizdiği hedefler konusunda kimsenin tereddüdü yoktur: Cumhurbaşkanı açıkça MSP ve

MHP'den duyduğu endişeyi dile getirmişti. Ancak cephe miğferi altındaki dörtlü ortaklığı iki dilime ayırmak ve "yaramaz çocuklar" ile "uslu çocuklar" benzeri ayrımı yapmağa çalışmak, suç ortaklığının belli bir dilimini görmezlik- ten gelme anlamındadır.

Türkiye'ye ve demokrasiye karşı işlenen suçlarda belli oranlarda pay sahibi olan cephe ortaklarını birbirlerinden soyutlamak mümkün değildir.

ESKİ ÇAMLAR

1968'lerden bu yana kamplarda "devlete yardımcı güçler" namı altında silahlı komando yetiştirilmenin suçu elbette sadece MHP'ye ait değildir. MHP'yi o yıllarda bu eylemlerinden dolayı suçlayan fakat hiç bir tedbir almayan Demirel şimdi onlarla omuz omuza demokrasie karşı savaş vermektedir.

MSP'yi 1973 seçimlerinden önce "muvazaaî parti" olarak suçlayıp bugün onlarla tespih şakırdatan da Demirel'dir...

Demirel, suç ortaklarını cephe leh- hasına onları suçta iterek ve teşvik ederek rapte edebilmiştir. Suça itilen de, iten kadar teşnedir elbette...

Bu kanlı oyun daha ne kadar sürer- cektir?

1 MAYIS, 1 MAYIS

Başta işçisınıfı olmak üzere demok- ratik güçlerin kararlı mücadele boyutları 1 Mayıs'ta en çarpıcı biçimde görüldü. Büyük sermayenin antidemokratik histe- risine papuç bırakılmayacağı belli.

Türkiye'de her kanlı taşın altından cephe ortaklığının çıktığı her zamankin- den daha açık bir biçimde gözler önün- de. Bunun en çok farkında olan da te- kelci sermaye. 1 Mayıs'tan bu yana özel toplanı ve sohbetlerde gündem tek madde: 1 Mayıs günü İstanbul'da gözle- nen ve bütün yurtta paylaşılan toplan- sal muhalefetin niteli ve niceli gücü...

"SAVAŞ KONSEYİ"

YÜRÜYÜŞ'ün baskıya hazırlandığı saatlerde Ankara'da önemli bir kongre

toplancaktır. Türkiye Sanayi Odaları, Ticaret Odaları ve Borsalar Birliği'nin 31. yıllık kongresine katılacak 1200 de- lege, sermaye sınıfının en acil politik ve ekonomik taleplerini ve tedbirlerini dile getireceklerdir.

Geçen yılki kongrede işçi sınıfına karşı bir "savaş konseyi" oluşturulması prensip olarak kabul edilmişti. Bu yılki kongrede herhalde savaşın "nükleer" özellikleri gözden geçirilecektir...

Kongreyi, YÜRÜYÜŞ'ün piyasaya çıktığı Pazartesi günü yapılacak diğer bir toplantı izleyecektir.

Ankara Sanayi Odası'nda yapılacak toplantı "sanayiciler" ile birlikte Banka Genel Müdürleri de katılacaklardır. Toplantının amacı kendi dilleriyle "Ülkemizin kalkınması ile ilgili çabaları hızla sanayileşme yoluna taksif edil- mesidir..."

"Tabii evlene gevlene, kaynakların hızla sanayi sermayesine aktırılması ger- çi ifade edilmeye çalışılmaktadır.

SAVAŞ SANAYİ VE F. ALMANYA

Geçtiğimiz haftanın Perşembe günü Ankara'ya gelen Federal Almanya Baş- bakanı Helmut Schmidt Esenboğa hava- alanına inmiştir...

İçinde bulunduğumuz Mayıs ayı başlarında Türkiye'ye gelen heyet'te Dışişleri, Ticaret ve Milli Savunma Bakanlıkları temsilcileri bulunmuştu. 10 - 12 Mayıs tarihleri arasında Ankara'da Dışişleri Bakanlığında yapılan toplan- tılarda özellikle Türkiye Milli Savunma Bakanlığı uzmanlarının çokluğu dikkati çekmişti.

Schmidt'in Türkiye'deki temasları, Federal Almanya'nın ve bu arada ortak pazarın Türkiye'ye ilişkin yeni hesap ve kusatma planlarını yansıtmaktadır.

Schmidt'in Sosyal Demokrat çatı altındaki arkadaşları Brandt ile önceki haftalarda "can-çiğir kuzu sarması" tablosu çizen CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in son gelişmeleri elbette iyi de- ğerlendirmesi gerekmektedir.

Gerek iktidarı gerekse sosyal demok- rat ana muhalefeti tam saha press

yaparak bastırılan ortakpazar sermayesi Türkiye'yi hem de "hassas" olunan "sava- ş sanayii" konusunda tam anlamıyla sarmaya getirmekle meşguldür...

KAZ GELEN YERDEN...

Uluslararası kapitalizmin, demokra- sinin "id" siyle alışverişi kalmamıştır. Gelişmiş kapitalist ülkelerde işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin dayatması so- nucu demokratik platformları kabul et- mekte zorunda kalan burjuvazinin bu ni- letlerini görmezlikten gelmek yanıtıcı ve kuruluca ilişkilerin yaratacağı so- nuçlar itibariyle tarihi sorumlulukları taşımaktadır...

Türkiye'den neler kopartılmaya çalışıldığı hemen hemen bellidir. Nitekim kaz gelecek yerden tavuğun esirgenme- yeceği de, Başbakan Schmidt'in Türki- ye'ye gelmesinden bir gün sonra açıklanmıştır. Federal Alman Sosyal Demok- ratik Parti Milletvekili Klaus Richter "iki üç ay sonra Türkiye'den yeniden işçi isteyebileceğimizi" bildirmiştir.

Richter yeni işçi talebine gerekçe olarak "Alman ekonomisinin kritik de- vreyi atlattığını" ileri sürmektedir. Sözü edilen "kritik devre" nin atlatıldığını Türkiye'nin savaş sanayine katkı için hazırlıkların iletildiği bir ta- rih ve de bu iş için Başbakan Helmut Schmidt'in Türkiye'de bulunduğu günle- re denk gelmesi bir hayli anlamlıdır...

Türkiye kapitalizmi, geleceğini, emperyalizmin kanatları arasında ve ona daha çok bağımlı sağlama alma çabasın- dadır.

EKONOMİNİN CİGERLERİ

Ama herşeye rağmen cephe iktida- rın gerek dışta gerekçe içte büyük sorun-

lar ve engellerle karşı karşıyadır.

Geçtiğimiz hafta ilan edilen buğday fiyatları, büyük toprak sahiplerine nimet dağıtmak anlamındadır.

İklim koşulları elverişli bir mahsul yılı yaratmıştır. Bu yıl Türkiye'de rekor düzeyde mahsul alınması beklenmektedir. Geçen yıl 14.5 milyon ton buğday alınan Türkiye'de bu yıl bu rakamın 16 milyona ulaşacağı sanılmaktadır.

Bu durumda küçük üretici verilen fiyatla mağdur duruma itilirken, büyük toprak sahipleri bol mahsulden bol para kaldıracaktır.

Dışarıya ihrac edileceği açıklanan fazla buğdayın ise kimlerin cebine milyonlar, milyarlar bırakacağı bellidir.

Çimento ihrac edene vergi iadesi adı altında teşvik primleri veren sistem, daha sonra ithal kullfetlerini halka yüklemekte ve bu oyun gözler önünde bütün açıklığıyla oynanmaktadır.

Teknisyenler, cephe iktidarının, hem de bol mahsul beklenen bir yılda buğday fiyatlarını 260 kuruş civarında tutmasını bir takım politik hesaplarla dayandırmaktadır.

Bir yorumla göre, AP, sonbaharda "erken seçim" çağrısı yapabilecektir. Suni tenefüs dönemine giren ekonominin çigertleri en fazla sonbahara kadar dayanabilecektir. Temel ihtiyaç maddelerine ve hizmetlere yapılan zamlar birbirini izlemeye başlamıştır.

ERKEN SEÇİM Mİ ?

1976 bütçesi ile Türkiye'nin sırtına vurulan kambur bir yıl sonra çiftleşecektir. Teknisyenler, muhtemelen AP'nin bu riske giremeyeceğini iddia etmektedirler.

Erken seçim olasılığı AP çevrelerinde belirli bir "güven duygusu" ile ele alınır ve tebessümle karşılanırken, CHP "erken seçime" evet demeyeceğini belli etmektedir.

Bu yorumlar teknik çerçevelerde şekillenmektedir. Elbette bu konuda politik zorunluluk ve tercihler rol oynayacaktır.

Siyasal çevrelere göre, Demirel'in sonbaharda bir erken seçim çağrısı salt taktik bir sorunla ilgilidir.

Geçen yıllarda CHP'nin bu konudaki "rest"lerini göremeyen AP, eskinin öcünü almak babında ateşi kördükleyebilir ancak cephe yangını 1977'ye, seçimlerin normal tarihine taşıyabilir...

KURDELA VE MAKASA HIZ

Bu arada bütün devlet dairelerine özellikle yatırımcı kuruluşlara eldeki bütün projelerin uygulanmasına girişilmesi yolunda hükümetçe direktif verildiği bildirilmektedir.

Bütçe olanakları elversin veya vermesin bütün projelerin uygulama çalışmalarına başlanması istenmiştir. Bunun anlamı açıktır. Cephe iktidar için yatırım sonuçlanması önemli değildir. Çukur açılın ve öbür çukura geçilsin. Bütün göstergeler bir çukur bir kordela, makas ve törene çıkmaktadır.

Hatta önümüzdeki haftalarda Erbakan da "yılda 100 bin motor imal edecek fabrikasını" temelini atacaktır!..

BİR FABRİKANIN ÖYKÜSÜ

Bu arada Türkiye'de ilaç sanayinin temel ürünlerini üretmek için kurulması kararlaştırılan Alkoloid Fabrikasının hikayesi ve temel atma törenleri hatırlatırdır.

Uzunca bir süre dir Afyon ile Bolvadin arasında pazarlık konusu olan fabri-

kanın temeli Bolvadin'de atılabilmıştır.

Fabrikanın kendi ilçe sınırları için de kurulması için dört-beş ilçe seferber olması arada başıyıcı Bolvadin kazanmıştır.

Teknik raporlara göre fabrikanın Afyon yakınlarında kurulması gerekmektedir. Nitekim Afyon'dan gelen bir hey'ete Necmettin Erbakan bunu hatırlatmış "ilçe kardeşlere birer elma şekeri bulacağını" bildirmiştir.

Erbakan'ın bu beyanları üzerine heyet Afyon'a dönmüştür.

Herkes fabrika temelini Afyon'a atılacağını beklerken, Erbakan aniden bir karar değişikliği yapmış ve bakan arkadaşlarıyla birlikte temeli 23 Nisan günü Bolvadin'de atmıştır.

Erbakan bu arada yaptığı konuşmada 25 yıl önce Said-i Nursi'yi Bolvadin'de ziyaret ettiğini hatırlatarak şunları söylemiştir:

"25 yıl önce burada şeyhimin elini öperek duasını almışım. Bana, eline fırsat geçince Bolvadin'e hizmet etmeni isterim diye emir vermişti. Bu emri bugün yerine getiriyorum..."

Bolvadin'e temeli atılan alkoloid fabrikasının öyküsü budur. Cephe lügatında temel atma olayı bazı farklarla aynı yalan dolan yöntemleriyle sürdürülmektedir.

CEPHE'NİN "EĞİTİM YUVALARI"

Ulkenin her yanı cephenin karanlık oyunlarının çevrildiği, salıncıdan görünüyor vermektedir.

Konya'ya bağlı Çumra ilçesinde "Dikiş Nakış Kursu" adı altında bir tabelanın ardındakiler ilginçtir. Çumra'nın Bağlık mahallesinden bir kaç kişi kaymakamlığa başvurarak "Dikiş Nakış Kursu" açmak istediklerini beyan etmişlerdir. Amaçlarının genç kızlara dikiş, nakış öğretmek ve onları ev kadını olarak yetiştirmek olduğunu söyleyen öğretmen ve onları ev kadını olarak yetiştirmek olduğunu söyleyen kişilerle kaymakamlık olumlu cevap vermiştir.

"Dikiş Nakış Kursu" nun faaliyete geçmesinden bir süre sonra halkın içerde neler olup bittiğini merak etmesi üzerine kaymakam bizzat "kursu" gitmiş ve gerçek yüzünü tanımıştır.

Dikiş ve nakışa ilişkin hiç bir şeyin bulunmadığı binada 25 kadar genç kız, başlarında iki imam olduğu halde kuran tedrisi görmekteydiler.

Kaymakamın hayret dolu sorularına canı sıkılan İmam Kadir Hoca şu cevapları vermiştir:

"Sen bize karışamazsın. İstedikimiz herşeyi yaparız. İstersek yarın saat sonra Çumra'nın altını üstüne getiririz. Vahli arkamızda, hükümet arkamızda..."

Kaymakam "eğitim yuvasında" yaptığı incelemede, "kursta" yatakhane ve yemekhane olduğunu da gördü... Ancak ilgili merciler önünde yaptığı başvurular sonuçsuz kaldı...

BİR YATIRIM OYUNU

Öte yandan Çumra'ya ve Konya'ya oynanan bir yatırım oyunu da dillerdendir.

Süleyman Demirel'in okul arkadaşı Emin Hattat'ın sahibi bulunduğu Hema şirketi ve Dişli fabrikası öyküsü Konya'da anlatılmaktadır.

Devlet Planlama Teşkilatınca sanayi yönünden teşviki öngörülen Konya'nın Çumra kazasına Dişli fabrikası kurulması için Hema Anonim şirketi harekete geçenmiş ve Çumra belediyesinden ucuz arsa talep etmiştir. Ortakları arasında halen Ulaştırma Bakanlığı müsteşarı yapan Ahmet Sarp'ın bulunduğu Hema şirketi Çumra belediyesinden 1 milyon metrekare toprak istemiştir. Çumra belediyesi Hema şirketinin talebinin olumlu karşılamış ama tapuya "inşaat 1976 yılı içinde başlatılması" yolunda şerh konulmasını önermiştir.

İki yıl önce yapılan karşılıklı görüş-

melerde Hema şirketi bu öneriyi uygun bulmamış ve bu defa Konya belediyesinden toprak talebinde bulunmuştu.

Konya belediyesi şirketin yaptığı teklifi gözden geçirmiş ve şirkete şehrin kuzey batısında 350 bin metrekare arazi satılmasını kabul etmiştir. Metrekaresi 40 ila 50 lira olan arazi şirkete 8 ila 10 liraya arasında satıldı. Büyük bir arazi parçasını beşte bir eksik fiyatla Konya belediyesinden satın alan şirket daha sonra Konya'da fabrika yapımından vazgeçmiştir.

Yok pahasına Konya Belediyesinden 350 bin metre kare satın alan şirket bu araziyi ipotek göstererek gerçek değeri üzerinden kredi almış ve bu defa da Ankara'nın Polatlı ilçesi yakınlarında arazi kapatmaya başlamıştı.

Şirket, dişli fabrikasını Polatlı'ya kuracağını belirtmektedir.

Şirketin sahibi Emin Hattat tüm devlet olanaklarından rahatsız yararlanmakta, şirketin ortakları arasında bulunan Ulaştırma Bakanlığı müsteşarı Ahmet Sarp bu yolda kendisine büyük destek sağlamaktadır.

Dişli fabrikası olayı, arazi alıp kapatmalar bu yolla büyük kredi sağlamlar bu düzenin çarklarının kayışlarıdır ve elbette halk yararına dönmemektedir.

22 Mayıs'da, çocuklarının yardımıyla Ankara Zafer Meydanına gelen körler, süresiz açlık grevine başladılar. Yıllardan beri kendilerinin "kader" kurbanı olarak gösterilmek istediklerini, ancak, sakatları ve körlere hiçbir iş ve sosyal güvenlik hakkı sağlamayan düzenin kurbanları olduklarını belirten körler, sadece duygusal sömürüye dayanarak, başka hiçbir somut çalışmada bulunmayan körler derneklerini yerdiler. Açlık grevinin sürdürüldüğü yerdeki pankartlardan biri, bugün körlerin içinde buldukları durumu en çarpıcı biçimde açıklamaktaydı:

"Hakim sınıflar elinde gericiliğin, tevekkeliliğin yutturulduğu bir araç olmayacaktır."

İKİ YILDA BİR OYNANAN KOMEDİ

ASGARI ÜCRET

Türkiye'de çalışan - çalıştırılan ilişkileri 1967 yılına kadar 1936 yılında çıkarılmış olan 3008 sayılı iş yasası ile düzenlenmiştir. Bu temel yasa zaman içerisinde günün şartlarına göre küçük değişikliklere uğramışsa da özde aynı kalmıştır. İş yasasının özü, çıkarıldığı dönemin hükümet görüşünü yansıtmaktadır. Bu öz, devlet koruyuculuğunda sömürüyü en geniş sınırlara ulaştırarak, sermaye birikimini sağlamaktadır. Bu öz, yasasının ana başlıklarına şöyle yansımaktadır:

- İş ihtilaflarının hallinde tahkim usulü
- Tahkimde belirleyici unsurun devletin görevlileri olduğu.

Bu öz, 1961 Anayasasında yer alan bir hükümle sarsılmıştır. Bu hüküm, işçilerin grevli toplu sözleşmeli örgütlenme hakkıdır. Bu hakka paralel olarak 1963 yılında çıkarılan 274 ve 275 sayılı yasalara meclislerden çıkmasından sonra 3008 sayılı iş yasasının yerine, yeni şartları yansıtacak yeni iş yasası çıkarılması hazırlığı başlatıldı. Bu hazırlıklar 1967 yılında sonuçlandı ve 12.8.1967 tarihinde 931 sayılı yeni iş yasası yürürlüğe girdi. Eski yasadan farklı olarak biçimsel düzenlemeler getirilmekte birlikte, işçi yararına yenilikler taşımayan iş yasası, sermaye sınıfı yararına hüküm-

leri muhafaza ediyordu. Bunların başında da çalışma güvenliğini yok eden, başka bir deyişle, işverenlere sınırsız işten çıkarma yetkisi tanıyan hükümler gelmekteydi.

İş yasasının çıktığı dönemlerde sık görülen olgu, bu yasa için de geçerli olmuştur ve Anayasa Mahkemesi bu yasayı iptal etmiştir. Bunun yerine geçen ve hemen hemen aynı hükümleri taşıyan iş yasası ise ancak 1971 yılında çıkarılabildi. Dört yıllık dönemde meydana gelen boşlukta işverenler alabildiğine yararlanmışlardır. Halen yürürlükte olan bu yasa 1475 sayılıdır.

Bu yasanın getirdiği bir yenilik de asgari ücrettir.

ASGARI ÜCRET TANIMI

Yeni yasa ile ücret konusunda getirilen yeniliğe göre, asgari ücretler bir komisyon marifetiyle en geç iki senede bir tesbit edilecektir. Komisyonun toplanması ve çalışma şekli ise 1972 yılında çıkarılan bir yönetmelikle düzenlenmiştir.

Bu yönetmelikte asgari ücret şöyle tanımlanmaktadır: İşçilere normal bir çalışma günü karşılığı olarak ödenen ve işçinin gıda - konut - giyim - sağlık - ulaşım - ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarına günün fiyatları üzerinden asgari dü-

zeyde karşılamaya yetecek ücrettir.

Bu tanımın işveren kesimince yorumu ise farklı. Farklılık, 1974 yılında komisyonun 40. TL olarak karar aldığı asgari ücrete ilişkin kararda işvereni kesiminin karşı oy yazısında ifadesini buluyor. Karşı oy yazısında işveren kesimi tanımlı kısıltıyor ve diyor ki: "Asgari ücret, asgari ihtiyaçların günün fiyatları üzerinden karşılanmalıdır."

Kısıltılarak yapılan bu tanıma göre, işveren kesimi gıda - konut - giyim - sağlık - ulaşım - kültür gibi zorunlu ihtiyaçlardan bir kısmını zorunlu ihtiyaçlar listesinde çıkarmış olmaktadır.

Bu görüşün yansıması, asgari ücret tesbit komisyonunun, asgari ücreti 40. TL olarak tesbit eden kararında ifadesini yer yer buluyor. Kararın gerekçesinde şu ilkelere saptandığı belirtilmiş:

- Taban ücretin,
- Objektif bir yöntem ve güvenilir verilerle saptanacağı,

- Yüksek gelir grupları ile düşük gelir grupları arasındaki dengesizliği giderici bir özelliği bulunması.

Komisyon bu ifadesini bulan ilkelere karşı, işveren kesiminin karşı oy yazısında yer verilen şu ifadeyi okumak yeterlidir:

ASGARI VE SALDIRAN

Sermaye, seriat ve komandobası sayacaklarının biraraya gelecek oluşturduğu, "milliyetçi cephe" iktidarı, Türkiye işçi sınıfının gasbedilen haklarının üzerine çöklenmeye, burjuvazinin (kendini) yararlarını dahi çiğnemeye alabildiğine devam etmesine karşın her geçen gün ekonomik batağa gömülmeden kurtuluyor. Mukadder batışı geciktirme çabaları, bunun için aranan ve bulunan yöntemler biçimde farklılıklar gösterse de özde aynı, gene tek saldırı hedefi işçi sınıfı. Amaç gene kâr, daha fazla kâr.

Sermaye hükümetinin 1976'lar Türkiye'sinde çizdiği ekonomik ve siyasal tablo ortada. Son bir yıllık süre içinde geniş halk kitlelerinin kullandığı temel gıda maddeleri fiyatlarında yüzde 120'yi aşkın artış meydana gelmiştir. İş ve işçi Bulma Kurumu'ndan iş isteyen işsizlerin sayısı resmi rakamlara göre 200 bini aşkın. Bu işsizler ordusuna her ay ortalama 65 bin yeni işsiz katılmakta. 1976'nın ilk üç ayında dış ticaret açığı işverenlerin en iyimser rakamlarına göre 500 milyon doları aşmış bulunuyor. Yurt dışına hükümet kanalıyla işçi gönderimi yok denecek kadar azalmış. Kendi olanaklarıyla dış ülkelerde iş bulanlar akın akın yurdu terk etmekte. İşçi dövizi büyük düşüş göstermekte, altın ve döviz rezervleri tükenmekte.

SEFALET ÜCRETLERİ SAPTANMAYI

Bu biriken sorunların üstesinden gelemecek duruma gelen Türkiye sermayesi ve bunun cephe hükümeti kuruluş yolunu işçi ücretlerine yüklenmekte, devlet kurumlarını faşistleştirme arıyor.

Ve bu koşullar altında Türkiye'nin başkentinde kapalı kapılar ardında "işçilerin aileleriyle birlikte en alt düzeyde yaşamını sürdürmelerini öneden, mesli zorunlu olan" asgari ücret saptama çalışmaları sürüyor.

Üç milyon aşkın işçiyi kapsayan asgari ücret çalışmaları işverenler (Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu) ve MC'nin görevlendirdiği DPT, DIE Çalışma ve Ticaret Bakanlığı temsilcileri ile işçiler adına işçileri temsil ettiğini iddia eden Türk-İş'ten bir heyet katılıyor.

Bugüne dek çeşitli olaylarda, Türkiye işçi sınıfına ihanetini sayısız belgelerle ortaya koymuş olan Türk-İş yöneticileri ekibi ile işveren takımı, işçilerin bu en önemli sorunlarından biri olan asgari ücret çalışmalarına ilgili olarak yaptıkları açıklamalarda, bir takım göstermelik çıkışlarla birlikte birbirlerine itirazlar sunuyor.

Türk-İş, aklanmayan Genel Kurul arifesinde yaptığı ilk yönetim kurulu toplantısından sonra kamuoyuna yaptığı geniş açıklamada, öğrenci olaylarını anarşiyi bahane ederek, asgari ücret sorununu bir iki cümle ile geçiştirdi. "Asgari ücret konusunda sistem bakımından, belirli bir düzeyde gelindiği, işverenlerle yöntemlerde fazla ayrıntıya girmeye, dolayısıyla fazla vakit kaybetmeye gerek olmadığını" büyük bir cesaretle ilan ediverdi.

SERMAYE PAÇAYI NASIL KURTARACAK ?

Anlaşıyor ki Türk-İş yöneticileri "kati" davranarak iyi geçindikleri işverenlere gereksiz yere küstürmeye, bir an önce - alınacak sonucu önemsemeden - işi bitirmeye karar vermiş bulunuyor.

İşverenler ise işçi sınıfına saldırı fırsatını değerlendirerek için var gücünü sarfetmeye kararlı. Genel asgari ücret yerine bölgesel tespitte ısrar edip bölgesel ekonomik farklılıklardan alabildiğine yararlanarak, asgari ücret düzeyini birçok bölgede aynı tutmanın, diğer bölgelerde de 8 - 10 liralık bir artışa geçtikçe işçinin yollarını anyorlar. Öte yandan işverenler, ücret tesbitinde tüketici fiyatları ele alınırken temel ölçüt olarak toptan eşya fiyatları endeksinin dikkate alınmasını istemekte. Ücret için işçinin giderleri hesaplanırken, eti, şekeri, çayı, soğanı, gıysiyi işçinin toptan, ton hesabıyla aldığı varsayılıyor. Ve de işçi tek başına yaşayan, karısı, çocukları olmayan bir varlık olarak dikkate alınmak isteniyor.

Bu saldırı pazarlık karşısında Türk-İş yetkilileri belirli ve tutarlı bir görüş dahi sunamıyor. Türk-İş yetkilileri ağababalarına sadakatte kusur etmiyor. Asgari ücret konusunu, kendi gücüne işçi lehine çözümlemekten çok

TESBİTİ

"Yeni asgari ücretler mevcut ücret bünyesini de etkileyecek, cari ücretleri de kademe kademe yukarıya itebilecek. Ülkemizdeki enflasyonist gidiş süratlenecek ve doğacak hayat pahalılığının yükünü işçilerle birlikte bütün tüketici kitle çekecektir."

Asgari ücretin yasal tanımını, bunun karşısında işveren kesiminin yorumundan sonra komisyonun nasıl oluştuğuna da bakmak gerekiyor.

KOMİSYONUN OLUŞUMU

1475 sayılı iş yasasının 33 nci mad-

desinde belirlenen hükme göre, asgari ücret tesbit komisyonu üç kesimden temsilcilerinden oluşmakta ve her kesimden 5 temsilci bulunmakta. Bu kesimler:

- Hükümet kesimi
 - İşveren kesimi
 - İşçi kesimidir.
- Hükümet kesiminden kimlerin katılacağı da yasa da belirtilmiştir. Buna göre:
- Çalışma genel müdürü veya yardımcısı,
 - İşçi sağlığı genel müdürü veya yardımcısı,
 - Devlet İstatistik Enstitüsü ekonomik istatistikler dairesi başkanı,

ÜCRETLER SERMAYE

MC'nin, dolayısıyla işverenlerin anlayış ve merhametine bırakmış bulunuyor.

Ote yandan işçi sınıfının gerçek temsilcisi 400 bin üyeli Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Türk-İş'in de istemleriyle komisyon görüşmelerine sokulmuyor. Görüşü dahi alınmıyor.

Bu koşullar ve danişıklı ilişkiler karşısında uzlaşılacak olan en iyimsen rakam 60 lirayı zor bulacaktır.

RAKAMLARIN DILI

Oysa Devlet İstatistik Enstitüsü'nün rakamları son yılların fiyat artışlarını daha başka sorguluyor. 1965'den başlayarak işçilerin ücretlerine ve sonra da gelen fiyatlarına bakalım:

İşçi, işveren ve hükümet temsilcilerinden oluşan asgari ücret komisyonunun 1969'da 19 lira 50 kuruş, 1972'de 25 lira ve 1974 yılında 40 lira olarak saptadığı yasal asgari ücretler, hızla artan fiyatlar karşısında yaşam koşullarının çekilmez hale geldiğini belgelemekten başka bir yarar sağlamıyor. 1965 yılında üç çocuklu beş nüfuslu bir işçi ailesine asgari ücret tanımına giren beslenme, barınma, giyim ve diğer zorunlu ihtiyaçların karşılanması için cari piyasa fiyatlarına göre 44 lira 6 kuruş gerekirken, aynı yıl cari ücret 21 lira 61 kuruş olmuştur. Ücretler aleyhine aradaki fark 22 lira 45 kuruştur. Yani bir işçi ailesi günlük zorunlu 22 lira 45 kuruşluk ihtiyacıdan vazgeçmek durumunda kalmıştır.

Aynı şekilde, 1969 yılında asgari ücret 19.50 lira tesbit ederken cari piyasa fiyatlarına göre zorunlu ihtiyaçların karşılanması için gerekli olan para 58.80 lira olmuştur. Aradaki 38.58 liralık fark ihtiyaçlardan kısılarak karşılanmıştır.

1972 yılında asgari ücret 25 lira olarak tesbit edilirken, ödenmesi gerekli ücret miktarı 93 lira 78 kuruş olarak saptanmıştır. Aradaki fark daha da yükselmiş 68.78 lira olmuştur. Aynı yıl ortalamaya cari ücretler ise ancak 43 lira 88 kuruşa çıkmıştır.

FARK BÜYÜYOR

1974 ve 1976 yıllarında da aynı durum gözleniyor. Ücretle, beslenme, ba-

rinma ve diğer zorunlu gereksinimlerin fiyatları arasındaki farkın hızla büyüdüğü açıkça ortada. 40 lirada kalan asgari ücret, işçilerin beslenmesine olanak tanımıyor.

1974'de ortalama cari ücret 61.20 lirada kalırken, ödenmesi gerekli ücret 119.50 lira olarak saptanmaktadır. 1975 yılında ise asgari ücret gene 40 lirada kalırken ortalama cari ücret 79.74 lirada kalmış, ödenmesi gerekli ücret miktarı da 151 lira 20 kuruş olmuştur.

1965 yılından 1975 başlarına kadar ortalama cari ücretler 21.60 liradan 68.26 liraya yükselmiştir. On yıllık süre içinde ücret farkı sadece 46.65 lira artmıştır.

Bu ücret artışının sürekli artan gıda maddeleri fiyatları karşısında alsında bir gerilemeyi ifade ettiği, işçilerin yaşam koşullarında hiçbir düzeltme yaratmadığı, gıda maddelerinin fiyatlarındaki yükselme incelendiğinde ortaya çıkmaktadır.

Devlet İstatistik Enstitüsü raporlarında belirttiği üzere 1965 yılında ekmeğin kilosu 109 kuruş iken 1974'de 240, 1976'da 4 liraya yükselmiştir. İşçi kesiminin hiç kullanmadığı ya da çok az kullandığı etin kilosu 1965'de 8.61 lira iken 1974 sonunda 25.11 lira olmuş, 1976'larda ise işçinin günlük asgari ücreti olan 40 liraya bulunmaz olmuştur. 1965'de pirincin kilosu 506 kuruş iken 1974 sonunda 12.8 lira olmuş bugünlerde ise 15 liraya satılmaktadır. Aynı süre içinde bulgurun kilosu 185 kuruştan 7.50 liraya yükselmiştir.

YÜZDE 300'LÜK ARTIŞLAR

İşçi kesiminin en çok kullandığı maddeler arasında bulunan kuru fasulye fiyatlarında on yıllık süre içinde yüzde 300'ü aşkın artış kaydedilmiştir. 1965'te kilosu 3.46 lira olan fasulye 1976'larda 15 liraya satılmakta. Gene 1965'de kilosu 305 kuruş olan şeker bugün 9.50 liraya yükselmiş, çay 40 liradan 70 liraya yükselmiş bulunuyor.

Bütün bu gerçekler karşısında işçilerin 40 lira olan asgari ücretleri işveren ve işçi teşekkülü olan Türk-İş yetkililerince 80 liraya yükseltilecek isteniyor. Kapalı kapılar ardında soldan sermayeye, işçiler adına Türk-İş tarafından gösterilen kolaylık, bu..

- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Konjektürve Yayın Dairesi Müdürü,
- Devlet Planlama Teşkilatından konu ile ilgili dairesi başkanı.

Yönetmelikte ise, komisyon başkanının çalışma başkanlığına tesbit edileceği hükmü var. Komisyon kararları oyu çoğunluğu ile alınıyor. Oyların eşitliği halinde ise başkanın iki oyu var. Bu açıda komisyon başkanlığı önemli.

Yasa, işveren kesiminden katılacak 5 üye için şu kısıtı getirmiş: Bünyesinde en çok işvereni bulunduran en üst işveren teşekkülü. Uygulamada bu teşekkül başkanlığını Halit Narin'in yaptığı Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, TISK'dir.

İşçi kesiminden komisyona katılacak üyeler için de belirleyici kural yasa da yer almış. Bu kural işveren kesimi için getirilen aynıdır. Bu anlamda eşitlik gibi görünüyor. Bu kural "bünyesinde en çok işçiyi bulunduran en üst işçi teşekkülünden" şeklinde. Bu kuralın anlamını açmak gerekli. Yasanın kabul edildiği 1971 yılının şartları hatırlanınca gereklilik netleşiyor. Bu yıllarda işçilerin ekonomik-demokratik ve politik mücadeleleri yükselmiş, DISK olgusu emgen çevrelerin korkulu rıyası haline gelmiş, yasal düzenlemelerle DISK'in ortadan kaldırılması uygulamaya sokulmak istenilmiş, işçilerin buna karşı tavırları 15-16 Haziran olayında netleşmiş, bu gelişmelerden sonra 12 Mart gerçekleşmiştir. İşte iş yasası 12 Mart'tan sonra, 1971 yılının 25 Ağustosunda kabul edilerek yürürlüğe girmiştir.

"İşçilerin yönetime katılmaları" şeklinde savunulup, yukarıdaki biçimde uygulamaya yansıtılan ve bir örneği de "asgari ücret komisyonunun teşekkülünde" görülen bu yöntem elbette işçilerin yönetime katıldıkları anlamına gelmiyor. Yani görünüşte işçilerin yönetime katıldıkları yansıtılıyor. Özünde ise işçilerin yönetime katılmaları engelleniyor. Bu yöntem her konuda geçerli. Toplu sözleşme ve grev yasalarında da böyle. Bu yasalarda toplu sözleşme ve grev hakkı düzenlenmiş değil, en geniş biçimde kısıtlanmıştır.

KOMİSYONUN ÇALIŞMASI

Böylece görünüşte üç ayrı kesimden 5'er kişi, toplam 15 kişi bir araya gelecek, yukarıda tanımlanan asgari ücret tesbit için çalışacaklardır. Asgari ücret komisyonu yönetmeli-

ğinde şöyle bir hüküm var: "Komisyondaki görüşmeler ve alınan kararlar, asgari ücretin tesbitine ilişkin karar resmi gazetede yayımlanmaya kadar gizlidir"

Bu hüküm de üzerinde durulması gereken konulardan biri. Sonuçta ortaya bir karar çıkacak, bu karara muhalefet şerhleri konulacak, kararların gerekçeleri belirtilecek, ama pazarlığın nasıl yürütüldüğü, toplantıya katılanların dışındaki tarafından, hele hele işçiler tarafından bilinmeyecek. Belirtilen gizliliğin anlamı bu.

Uygulamada ise, yaygın biçimde bilinmeyen gizlilik ilkesine ters gibi gelen görünüm var. Daha önce görüldüğü gibi, bugünlerde de çalışmaların yürütülen asgari ücret tesbit komisyonundan başta yansıyan bilgiler var. Basından izlenildiği kadarıyla kamuoyunu oluşturmaya yönelik. İşçi ve işveren kesiminin ayrı ayrı düşüncesinin yayılmak istenilmesi ile ilgili. Başka bir ifade ile işçi ve işveren kesimlerinin, kendi çıkarlarını korur yönde caba harcadıklarının yayılması ile ilgili. Oysa özünde, asgari ücret görüşmelerine katılan Türk-İş yetkililerinin, işverenlerle dostlar alışverişte görsün kabilinden kayıkcı doğuşu yapıtları biliniyor.

Asgari ücret tesbit komisyonunun bundan önceki çalışmalarını ve tesbit sonuçlanmadana evvelki, gerek Türk-İş temsilcilerinin, gerek işveren temsilcilerinin birbirlerine peşverleri, elenselerinin hatırlarsak bunun anlamı daha bir açıklığa kavuşur.

O kadar ki, Türk-İş temsilcileri komisyon çalışmalarında masanın yumruklarıyla toplantıya terkedebiller ve tarafsız (!) hükümet kanadı arabuluculuk yapar ve sonuçta komisyon, adil asgari bir ücret düzeyinde anlaşmış olur. Öteyandan bilimsel verilerin ışığında ve yaşadığımız ortamda işçinin alınması gerekli asgari ücret düzeyi konusunda araştırmalar yapan bilim kurullarının ve bilim adamlarının ne dediklerinin hiç önemi yoktur. Bu tür bilimsel araştırmalar ve sonuçları, tesbit komisyonunun ver-kararlarına güme getirilir, kamuoyu bu danişıklı oyunlarla avutulmaya çalışılır.

Sonuçta sermaye sözcülerinin, işadamlarının düşüncükleri ya da kabul ettikleri, iktidardan adil çözüm bulmada arabuluculuk yaptığı ve de "Türk-İş'in söke söke" ancak bu düzeye getirdiği asgari ücretin tesbiti yapılmış olur. İste asgari ücret ve "tesbiti", budur.

Tüm İktisatçılar Birliği 22 Mayıs'da Makina Mühendisleri Odası Salonunda "1976 Baharında Türk Ekonomisinin Görünümü" adlı bir açık oturum düzenledi. Katılan konuşmacıların birleştiği belirli noktalardan birisi, ekonominin bugünkü egemen sınıflar ve onların organı iktidarlar elinde onarılmaz yaralar almakta olduğu. Gerçekten, oturum başkanı Gürel Tüzün'ün özet olarak verdiği bilgilerden, bundan başka sonuç çıkmıyor. Konuşmacılardan Erol Çevikce'nin Türk ekonomisinin bir konjonktüre sahip olmadığını ve sürekli olarak darboğazlar içinde olduğunu vurgulaması da aynı doğrultuda. İcen Börtüçene, ekonomik durumun rakam kullanmaya gerek kalmayacak kadar, açıkça görülebilecek bir şekilde kötüleştiğine dikkat çekti. Bu sayfalarda tarafımızdan sunulan bildirinin bir özeti bulacaksınız. Daha önce, toplantıda hem sunulan bildiriler aracılığıyla hem de salonu dolduran dinleyiciler tarafından sorulara verilen yanıtlardan çıkan önemli bir sonuçta değinmek gerekli. O da şu: Ekonomimizin içinde bulunduğu sürekli darboğazlardan kurtulmanın tek yolu işçi sınıfı egemenliğidir.

TASARRUF EĞİLİMİ DÜŞÜYÜR

İlkbahardaki verilere dayanarak söylenebilir ki, 1976 yılında Türkiye ekonomisi, büyük bir bunalımın içinde. Bazı göstergeleri sıralayalım: Döviz olanakları daralmaktadır. Buna bağlı olarak ithalatta kısıtlılar yapmak gerekmektedir. Sanayi mallarının fiyatlarındaki Ekim'den Nisan'a kadar olan artış 1974 ve 1975 yıllarındaki aynı devrelerdeki artışları geride bırakıyor. Mevduat ve hisse senetleri ile tahvil satışları gerilemekte. Özel yatırım eğiliminde bir yavaşlama var. Bütçeye kamu yatırımları için konan ödeneklerin çok küçük bir bölümü harcanyor. Kamu iktisadi teşekküllerinin açıkları artıyor, bununla ilgili olarak Merkez Bankası'nın fonları açıkları kapamak için giderek aşırı ölçülerde zorlanıyor. Bu durum, kamu iktisadi teşekküllerinin özel kesime ucuz ara malı sağlayıcı işlevleri yüzünden, özel sektöre doğrudan açılan kredilere, dolaylı olarak ekler yaratmış oluyor. Göstergelerin eğlenceli bir şekilde basına yansımaları önleniyor: "Çimento kiloyla satılıyor". Karaborsa ve stokçuluk büyük boyutlara ulaşıyor. Liste uzatılabilir, fakat gereksiz. Çünkü bu kadar gösterge sonuçlar çıkartabilecek için yeterli. Yapılması gereken bu sonuçları kullanarak 1976'nın bundan sonraki dönemine bakmak.

Yılın geri kalan döneminde bunalım artacak. Yaptığımız kestirimler, toptan eşya fiyatlarının 1976'da % 22 oranında artacağını gösteriyor. Önceki yıllarda fiyat artışlarının kestirimiyle ilgili kullandığımız ve güvenilir sonuçlar aldığımız bir yöntemimizde % 25 oranına varan fiyat artışları görmekteyiz. Belirtmek gerekir ki fiyatlarla ilgili kullanılan veriler resmi kaynaklardandır; bu da gerçeklerden düşük sonuçlar elde etmek demek oluyor. % 25'i aşan fiyat artışlarına şaşmamak gerek.

Yıllar	Toplam İmalat sanayinin girdilerin, kârın ve ücretlerin payları		
	Girdiler	Kâr	Ücretler
1963	% 66	% 23	% 11
1964	65	24	11
1965	60	30	10
1966	61	28	11
1967	67	33	10
1968	56	33	11
1969 (x)	—	—	—
1970	55	33	12
1971 (x)	—	—	—
1972	60	29	11
1973	61	28	11

(x) Bu yıl yılın sayımları henüz basılmamıştır. ÜCRETLER MALİYETLERİN YALNIZ ONDA BİRİNİ OLUŞTURURKEN, KARIN PAYI SÜREKLİ OLARAK ARTMAKTA.

TÜRKİYE KAPİTAL FİYAT VE KÂR TA

İthalatın 5,5 milyar dolarda gerçekleşeceği varsayımı kullanılarak yapılan bir hesaplama 1976 yılında dış ticaret açığının 2 milyar, cari işlemler dengisinin 2,4 milyar ve ödemeler dengisinin ise 2 milyar dolar açık vereceğini göstermiştir. Brüt döviz rezervleri şu anda 800 milyon dolardır. Net rezervler ise bir süredir eski düzeydedir. Bu iki bulgu bir araya getirildiğinde ithalatın 5,5 milyar dolar dolayında gerçekleşeceği varsayımının olanak dışı olduğu görülür. Diğer bir deyişle bu seviyede bir ithal gerçekleştirilemez. Bu ise ithalatın kısmımsı ile ilgili olarak ortaya çıkan sıkıntıların artması demektir.

EMİSYON HACMİ GENİŞLİYOR

Yaptığımız diğer bir kestirim emisyon hacminin 1976 yılı sonunda 53 milyar lira çevresinde olacaktır. Bunun yanında DÇM gelişlerindeki yavaşlama devam ederse bu rakamın daha da yükselmesi beklenmelidir. Çünkü böyle bir durumda şu anda Merkez Bankası ile ilişkilerini geçen yıl altına düşürmüş olan özel kesim, elindeki stokları finanse edebilmek için reeskont yoluyla Banka'dan finansman sağlamak isteyecektir.

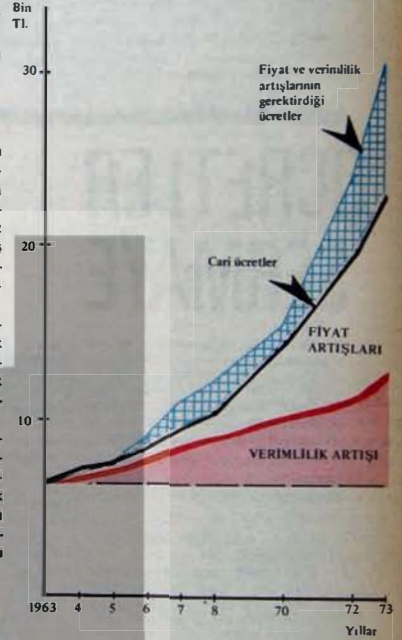
Kredi politikası 1976 yılında gösterdiği yalnızca günlük gereksinimlerin karşılanmasına dönük niteliğini korumak eğilimindedir. Bu politika kalkınının gereklerine ters düşmenin ötesinde büyük oranda spekülasyon mal piyasasının devamı sonucunu da doğurmaktadır.

Mevduatlardaki gerilemelere değinmiştik. Bankalardaki tasarruf mevduatının % 80'inin, mudilerin % 10'unun elinde bulunduğu göz önünde tutulmalı. Para değerinin düştüğü dönemlerde küçük sayıda tasarruf sahibinin bu büyük mevduat toplamını kolayca çekip daha kârlı ve spekülasyon alanlara kaymaları bu özelliğın sonucu. Eldeki bilgiler bu durumu belirleyecek nitelikte.

FİYATLAR

Fiyatlarla ilgili söylenecekler de şöyle. 1975 yılında ithalat miktarı olarak değil değer olarak daha hızlı büyümüştür. İthalatta görülen fiyat artışlarını iç fiyatlara yansıtılmak için hazine olanakları sonuna dek tüketilmiştir. Öte yandan mal piyasasını sürekli olarak beslemek için ithalat ile aşırı stoklamaya olanak sağlanmıştır. İçinde bulunduğumuz koşullarda ithalattaki kısıtlamalar, söz konusu stokların yük-

sek fiyatlardan çözümlenmesine neden olacaktır. Bu süreç başlamıştır. Karaborsacılığın yaygınlaşması, bu süreci göstermektedir. Diğer yandan ithalatın devamlılığı için başvurulan yüksek maliyetli döviz temini yöntemi nedeniyle, ithal edilen mallardaki fiyat artışlarının iç piyasaya yansıtılması kaçınılmazdır.

CARI ÜCRETLERİN ARTIŞI, FİYAT VE VERİMLİLİK ARTIŞLARININ GEREKTİRDİĞİ ÜCRETLERDEN TUTARLI BİR ŞEKİLDE DÜŞÜK KALIR. İŞÇİ BAŞINA OLAN DURUM BELİRTEN ÜSTTEKİ ŞEKİLDE TARANMIŞ ALAN HER İŞÇİDEN BU YOLLA 10 YILLIK DEVREDE ÇALINANI GÖSTERİYOR.

ÜCRETLER VE FİYATLAR

Çalışmada bundan sonra ücretlerle ilgili çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Bugün iş çevrelerinin, güncel bir konu olan aşırı ücretlerin saptanması sırasında özellikle yoğunlaştıkları propaganda iki yönde gelişmektedir. Bunlardan birisi, yüksek ücret taleplerinin enflasyona neden olduğudur. Diğer ise ücretlerin işgücü verimliliği artışından daha hızlı arttığıdır. Bir yandan haksız ücret talep edildiği, diğer yandan da bunun enflasyona neden olduğu bıkmadan yinelenmektedir. Biz bu her iki iddianın da asılsız olduğunu kanıtlayacak bulgular elde ettik. Bunu yaparken geniş şekilde Devlet İstatistik Enstitüsü'nün 1963'den beri yapmakta olduğu imalat sanayi sayımlarını kullandık. Sayımların anket yoluyla derleniyor. İçindeki bilgiler doğrudan iş sahiplerinin ve işletme müdürlüklerinin kendi verileri. Dolayısıyla ücretleri artırmaya ve kâr toplamaları güçlükle eğilimleri çok yüksek. Böyle olduğu halde gene de iller sürdükları iddiaları çürüten sonuçlar elde etmek olancağı var. Bunun ötesinde Enstitü bazı durumlarda

Yıllar	Verimlilik ve Ücretler (1963 = 100)			
	Özel Kesim		Kamu Kesimi	
	İşgücü verimliliği	Reel ücretler	İşgücü verimliliği	Reel ücretler
1963	100.0	100.0	100.0	100.0
1964	106.3	114.5	106.6	112.6
1965	108.3	118.9	121.3	112.4
1966	116.6	123.0	131.1	118.8
1967	123.0	122.9	149.5	118.3
1968	131.8	128.0	153.8	122.6
1970	141.2	150.0	182.3	150.3
1972	174.0	153.6	173.1	189.8
1973	192.0	159.6	200.9	142.1

REEL ÜCRETLER VERİMLİLİK ARTIŞINI İZLEYEMİYOR. 1964 YILINDAN BERİ VERİMLİLİK ARTIŞI-ÜCRET ARTIŞI MAKASİ GİDEREK AÇILMAKTADIR.

LİZMİNİN ÜCRET TABLOSU

ÖZGÜL CANDAN BAYSAN

Özel kesimdeki bilgileri (örneğin, bir iş dalındaki tek girişimle ilgili verileri) gizli tutabilmek için toplamlarda da sapırmalar yapmış. Biz olanaklar çerçevesinde, yinelenmiş tabloları, değişik sınıflandırmalara göre düzenlenmiş tabloları kullanarak ve bazı toplama-çıkarma yanlışlarını düzelterek bu sapırmaları ayıklayabildik. Ayrıca çalışma, sektörler ve iş dalları yerine büyük çapta toplam imalat sanayi ile ilgili olduğu için bazı yanlışların başka yerlerde ters yanlışlarla giderildiği varsayımından yararlanıldı. Sapırmalar devlet kesimi için söz konusu olmadığında bu kesimle ilgili sonuçlar daha güvenilir. Bulguların toplam ekonomiyi için geçerliliği kuvvetli: Sayımın kapsamı hem geniş, hem de sayımdaki sektörler arası dağılım ekonomideki sektörler arası gerçek dağılıma uyumlu.

Kullanılan verilerin bu kısa tanıtımından sonra, önce "haksız yüksek ücret talepleri"nin enflasyona neden olmadığını görelim. TABLO-I e bakarsak üçüncü sütündaki dizi bize toplam ücretlerin toplam maliyet içindeki payının yüzde on ile onbir arasında oynadığını gösterir. Bu demek ki, eğer ücretler bir anda tam iki misli artarsa, bu artışın maliyeti ve dolayısıyla fiyatlardaki yol açacağı artış yüzde 10-11 çevresinde kalacaktır. Bunun yanında kârların payını gösteren ikinci sütunda genel bir artış vardır. Fiyat artışlarının nereye gitmekte olduğuna ilişkin bir gözlem. Tablo özel ve kamu kesimlerini bir araya toplamıştır. Aynı tabloyu yalnız özel kesim için düzenlersek sonuç daha da belirginleşmektedir. Ücretlerin payı onda biri geçmemektedir. Bu genellemenin dışında kalan tek yıl 1970 dir. Aynı durum özel kesim tablosunda da ortaya çıkmaktadır. 12 Mart'ın gerekçelerinden biri, lerde değineceğimiz şekildedir de benzer bir yorum yapılabilir.

VERİMLİLİK ÜCRETLERDEN HIZLI ARTIYOR

Verimlilik artışlarının ücret artışlarını geçtiğini şu şekilde görebiliriz. Sayımda verilen toplam üretim değerlerinden fiziki miktarlarını bulabilmek için fiyat artışlarının etkisinin ayıklanması gerekir. Bunun için her yılın üretim değeri o yılın imalat sanayi malları fiyat endeksi ile bölünmüştür. Aynı biçimde, sayımda verilen toplam ücretleri de fiyat artışlarının etkisinden ayıklamak gerekir. Bunu da geçinme endeksinin kullanarak yaptık. Bu şekilde elde edilen diziler toplam işgücüne bölünürlerse bir yandan işgücünün verimliliği, diğer yandan ortama reel ücretler elde edilmiş olur. Bu sonuçlar TABLO-II de verilmektedir. Tablo açıklama yapmayı gerektiremeyecek kadar açık. Gerek özel, gerek kamu kesimi olsun işgücü verimliliğindeki artışlar ücretlerdeki artışların çok önünde gitmektedir. Tablodan açık olarak görülmeyen, özellikle 1964 den sonra, ücretlerin verimlilik artışının gerisinde kalışının ötesinde, aradaki farkın giderek açılmakta oluşudur. Gerçekten de ücret artışları verimlilik artışlarından, 1964 yılından 1973 yılına kadar geçen arada özel kesimde % 23, kamu kesiminde ise % 33 oranında geride kalmıştır.

Verilen bu son rakamlar aynı zamanda değişik bir görüşü yalanlamakta da kullanılabilir. Genel olarak kamu kesiminde ortalama ücretlerin özel kesimdekinden daha.cömert olarak saptandığı öne sürülür. Bu böyle olabilir. Yalnız aradaki açık kapanmaktadır. Bu da özel kesimin giderek daha yüksek ücret ödemesi yoluyla değil, devlet kesiminin giderek sömürü oranını artırmaya çalıştığıdır. Bunun böyle olduğu açık, çünkü her ikisi de verimlilik artışlarını bile karşılayacak ücret ödememekteler. Toplam kârların toplam ücretlere oranı (sömürü

oranı) devlet kesiminde 1964'de 2,2 den 1973 de 3,5 e yükselmiştir. Aynı oran özel kesimde 2 den 2,2 ye yükseliyor.

VERİMLİLİK ARTIŞI NEREYE GİDİYOR

Verimlilik artışının nereye gittiğini görebilmek için şekile bakmak gerekiyor. Şekildeki en alt düz çizgi eğer verimlilik ve hayat pahalılığı artışları olmasaydı 1963 deki ortalama ücretlerin 1973 de de aynı düzeyde olacağını gösteriyor. Halbuki şimdiye kadar dediklerimizden biliyoruz ki hem verimlilik artmıştır, hem de geçinme koşulları pahalalanmıştır. Eğer yalnız işgücü verimliliğindeki artışları ücret artışlarıyla karşılamak gerekse ücretlerin kırmızı çizgiyle gösterilen düzeyde gerçekleşmesi gerekir. Diğer bir deyişle pembe alan yıllar boyu verimlilik artışından dolayı işçi başına yaratılan değeri gösteriyor. Bunun ötesinde fiyat artışlarından dolayı geçinme koşullarını en azından aynı tutabilmek için bir renkle gösterilen alanı eklemek gerekir. Böylece elde edilen eğri gri çizgiyle gösterilmiştir. Sonuç olarak 1963 deki düzeyde tutabilmek için bile en azından yıllık ortalama ücretlerin 6,488 liradan 30,721 liraya yükseltilmesi gerekir.

Halbuki, cari ücretler ancak kalın siyah çizgi ile gösterilen düzeyde kalmıştır. 1973 de 23,389 lira. Biz iki çizgi arasında kalan alanı ince çizgiyle madık. Bu alan on yılda bir işçinin verimliliğini artırarak ve karşılığında gerekli ücreti ödemiyerek elde edilen toplamı verir. Biz aynı işlemi çalışmanın kapsamına giren bütün işgücü için de yaptık. Özetliyorum: Sendika ve grev yasasının ilk on yılında, ücretlerin verimlilik artışlarının gerisinde kalması nedeniyle, ortalama beşyüz bin işçiyi, ücretlerin verimlilik artışı oranında artması halinde alabileceğinden 10 milyar lira daha az ücret ödenmiştir. Bu işçiler en örgütlü işçilerdir. Tarım dışında örgütlü ve örgütsüz bütün işçiler hesaba katıldığında ve hesaplama bugüne kadar uzatıldığında bu miktar 100 milyar lirayı geçer.

Verimlilik ve ücret ilişkisiyle ilgili bulgular, bugünkü ekonomik bunalımın ve fiyat artışlarının kesinlikle işçilerin omuzlarına yüklenemeyeceğini göstermektedir. Bugün işçiler, ücretlerin verimlilik artışına bağlanmasıyla ilgili işveren önerisinin kabul edilmiş halinde bile, sermaye kesiminden 100 milyar lira alacak durumdadır.

SANAYİ DALLARI ARASINDAKİ FARKLILIKLAR

Sanayi sayımlarını kullanarak söylenebilecek olanlar bu kadar değil. Buraya değin yalnız toplam sanayi rakamlarını inceledik. Bunun yanında çeşitli dallarda aynı özelliğe araştırmalar yapılabileceği gibi dallar arası karşılaştırmaların sağlanacağı ek

yararlar da var. Biz bazı dallarda ortalama ücretleri hesapladık. Bunu yaparken düşündüğümüz ihracata dönük sanayi dallarıyla, iç tüketim için üreten sanayi dallarında ücretleri karşılaştırmaktık. Umlan ihracat yapmak durumunda olan dallarda dış fiyatlarla çekilme nedeniyle maliyetleri kısmı düşüsünün doğuracağı ortalama dış ücret hadiydi. Aynı zamanda tekeli bir niteliği olan ve dış çekilmeden gümrük duvarları yoluyla korunan iç tüketime dönük mallar üreten dallarda da, fiyatları kolaylıkla yükseltilebilir denediyle, göreceli olarak yüksek (sanayi ortalamasından yüksek) ücretlere karşılaşılabileceği umuluyordu.

Gerçekten de ihracata dönük olduğu bilinen bir kaç sanayi dalında (ki biz bunları dış istatistikleri inceleyip, yüksek oranda ihracat yapanlardan seçtik) ortalamamız altında kalan ücretler elde ettik. Gıda, dokuma vb. TABLO-III de de görülebileceği gibi ihracat yapan dallarda ortalamamız altında ve dayanıklı tüketim malları üreten elektrikli makineler ve taşıt araçları gibi dallarda da çok altında ücretler ödenmektedir. Daha ilginç olan, bu her iki tip sanayide de sanayi ortalamasıyla aradaki farkın açılmakta olduğudur.

Geçen yıl MC hükümetinin kuruluşu çalışmalarını DISK'in Çukurova'ya girme cabaları sırasında nasıl hızdlandırıldığı anımsanmalı. DISK yüksek ücretli sözleşmeler elde etmekte daha başarılı. Çukur sermayesi ihracat yapan dallarda yoğunlaşiyor. Geçen sene de referandum hakkı "ilerici" yargı organları tarafından geri çevrildi. Faşizmin turmanında ağırlik verilen dallar ve kullanılan yöntemlere ilişkin birer gözlem.

FAŞİST TIRMANMA SÜRECEK

1976 yılının ilkbaharında ortaya çıkan bunalım, yılın bundan sonraki döneminden artan ölçüde varlığını sürdürecektir. Ancak bu durum, bunalımın hafifletilmesinin olanaksız olduğu anlamına gelmemektedir. İthalatın kısıtlanmasıyla birlikte stokları çözümler bir para-kredi politikası ve piyasasının sıkı bir biçimde denetlenmesi, yatırımları azaltıcı bir etki yapsa bile, fiyat artışlarını frenleyebilir. Mevcut üretimi de, büyük bir aksaklığa yol açmadan, devam ettirebilir. Çünkü, piyasadaki mevcut stoklar bu yılın üretimine yeterlidir. Ancak bunu yapacak, bugünkü hükümetin, tek dayanağı olan işçvereni karşısına alması demek. Bugünkü hükümetin böyle bir gücü yoktur. Böyle bir niyeti de yoktur. Olamaz da. Bu yüzden 1976 yılının bundan sonraki döneminden ekonomik bunalım artarak devam edecektir.

Mevcut hükümet, geniş yığınların desteğini kaybettiği için ve gelecek yılın bir seçim yılı olma olasılığı yüksek olduğu için, kısa bir süre sonra mevcut ekonomik bunalımı artırıcı ekonomik politikaları uygulamaya koyacaktır. Petrol, kömür, elektrik ve yine bir olasılıkla demiryolları zamları, kapıda bekleyen zamlardır.

Bu durumda Cephe Ortaklığına açık bir alması kalmaktadır: Ekonomik bunalım derinleşerek devam edecektir. Cephe Ortaklığı, siyasal bunalımı da derinleştirerek sürdürecektir. Daha açık bir deyişle, Cephe Ortaklığı faşist tırmanmaya mahkumdur.

TABLO-III

Yıllar	Seçilmiş Sektörlerde Ortalama Ücretler (1000 TL/YIL)									
	Gıda	Tütün İşleme	Dokuma	Mobilya	Sanayi ortalaması	Oto lastiği	Kimya	Makina	Elektrik makineleri	Taşıt araçları
1963	4,3	3,2	4,9	5,2	5,7	7,8	9,2	8,2	7,4	7,8
1964	5,6	3,9	5,7	5,6	6,5	9,7	9,6	9,4	9,2	8,6
1965	6,2	3,5	6,4	6,5	6,8	17,0	10,1	9,4	10,3	9,5
1966	6,6	4,8	6,9	7,0	7,7	19,0	11,3	10,0	10,1	11,8
1967	7,6	5,3	7,8	7,3	8,8	20,1	13,1	10,6	11,8	11,7
1968	8,0	5,0	8,4	7,9	9,7	23,0	14,2	11,7	12,6	12,8
1970	10,1	6,9	10,8	8,2	13,0	26,1	19,1	16,9	16,1	14,6
1972	13,3	9,2	17,1	11,2	18,4	40,0	26,7	21,0	24,5	23,3
1973	18,4	10,9	19,5	9,9 (x)	21,9	25,9 (x)	33,1	24,6	26,3	26,9

(x) Mobilya ve Oto lastiğindeki düşüşler gerçeği yansıtabileceği gibi sayımlardaki hatalardan da kaynaklanabilir. İhracat yapan sektörlerde ortalama ücretler hem ortalamamız altında hem de geride kalan sektörlerdekinin çok altındadır.

YURUYUŞ, bu hafta da Yunteks İplik Sanayi'nin 295 gündür direnişte olan işçilerini ziyaret etti. İşyeri sahibi, Morris Elvaşvili adlı bir musevi. Bay Morris üstelik şoven bir yahudi milliyetçisi. 6.8.1975 tarihinden bu yana grevde bulunan işçiler, patronlarının bu özelliğini de biliyor.

Yunteks'de 148'i kadın olmak üzere 183 işçi çalışıyor. Başta grev komitesi başkanı Lütfi Kurtulmuş olmak üzere, grev komitesinin diğer üyeleri ile konuşuyoruz:

- Grev nasıl başladı?
- 1975 yılının üçüncü ayında sözleşmemiz bitti. Yeni sözleşme çerçevesinde 33 ay için 47.5 TL yevmiye istedik. Bu, patron tarafından kabul edilme-yince greve gitmeye karar verdik. Ancak skiyönetim buna izin vermedi. İşveren avukatı da bunu açık bir şekilde belirt-mişi zaten; greve gidilirse toplu tüfekli asker getirir karşınıza dikerim, demişti.

- Skiyönetimden sonra greve başladık. 295 gündür de sürdürüyoruz.

- Sendika hakkında ne düşünüyor-sunuz?

- Üyesi bulunduğumuz sendika Türk-İş'e bağlı. Bugüne dek patrondan yana olan tutumunu defalarca sergiledi. Ancak bizi satmasına müsaade etmeye-ceğiz, elbette. Çünkü kimin neyi temsil ettiğini biliyoruz artık.

- 1 Mayıs işçi bayramına katıldı-mız mı?

- Gidemedik. Grevi beklemek zorunda kaldık. Çünkü daha önce çevredeki komandolar tarafından tehdit edilmiş-tik. 1 Mayıs'a katıldığımız takdirde grev cadılarla yıkacaklardı. Kadın işçi-ler çoğunlukta olduğu için burayı beklemek zorunda kaldık, geçici hanım ar-kadaşların da eli sopalı, ama yine ne olur ne olmaz.

- Grevler sonunda belirli haklar elde ediliyor. Ancak biliyorsunuz, fiyat artışı, hayat pahalılığı derken bunlar yeniden uçup gidiyor. Sonu ne olacak deriniz?

- Evet, tek tek patronlardan bazı hakları, ücret artışlarını söke söke alıyoruz. Ama baştaki iktidarlar onların, patronların iktidarı. Verdiklerini yine geri almaları böylece kolay oluyor. Çözüm, işçiden yana iktidarlarda. Daha doğru-sa, işçi sınıfının iktidarında. Bunun için de örgütlü mücadele gerek.

MARSHALL PATRONUNUN YASA DIŞI BASKILARI SÜRÜYOR

Petrol Kimya-İş sendikasının Gebze'deki Marshall Boya Fabrikasındaki grevi sürüyor. Marshall'daki grevin en çarpıcı özelliklerinden biri, grevdeki iş-çilerin çevre işyerlerinden gelen eğitimlerinden sürekli olarak ziyaret edilmesi ve Marshall işçilerine her türlü desteğin sağlanması. İşçi amfisi dayanışmasının en canlı örnekleri görülüyor Marshall'da.

Marshall'da görülen bir başka nokta da, işverenin grevi kırmak için hiç bir yöntemi kullanmazlık edemeyeceği.

Grevci işçilerin grevdeki işyerinden çıkan malları kontrol etmek istemeleri doğal ve yasal bir hak. 23 Mayıs günü iş-çilerinden çıkarılan tenekeleri görmek isteyen işçilere engel olunuyor. İşveren işyerine jandarma çağırıyor.

Ertesi gün, yasa haklarını kullanan üç işçinin (ki aralarında işyeri temsilcisi ve Petrol Kimya-İş sendikası genel yön-e-tim kurulu üyesi Ali Oğuz de vardır) iş-çileri tehdit ediyor. Oysa, bildiği gibi, grev sırasında toplu sözleşme saklıdır ve bütün haklar saklıdır. Üstelik, grev sı-ra-sında toplu sözleşmenin 13. ve üç işçi- için iğten çıkarılma gerekçesi olan 17. madde uygulanmaz.

Marshall işçileri ve onların temsilci-si devrimci sendika bu tür baskılara yan-bancısı değil. Ve bunlardan yılacak da de-ğil.

SERMAYE SINIFI

TAMSAŞ GREVİ

İstanbul yolu üzerinde, Ankara'dan 10 km. uzaklıkta bir fabrika var. TAM-SAŞ. Uzun okursak Tarım Alet ve Ma-kinaları A.Ş. Bu fabrikanın önünde ko-caman bir pankart gerik: "Bu iş yerinde grev var." Grev yerine bir dostluk ziyareti yapıldı. İşçi Kültür Derneği Oyunlar oynandı, halaylar çekildi, türküler, marş-lar okundu.

İşyerinde grev 10 Mayıs 1976 ta-rihinde başladı. Grev kadar geçen saf-haları şöyle özetleyebiliriz. 1975 yılında TAMSAŞ'da işçiler sendikası. İlk defa Maden-İş bir örgütlenme çalışması yapı-yor. 1975'in sekizinci ayında. Ancak iş-veren bu çalışmadan hiç memnun kal-madığı için işçiler üzerinde sürekli bas-ki yapıyor. İşçiler o aşamada henüz ge-rekli örgütlenme bilinci ve birlik anlayı-şına kavuşamadıklarından tek tek istifa ettiriliyorlar sendikadan. Bu arada da sendika ile işveren arasında başlayan gö-rüşmeler uzlaşırma kurulunun teşkil-i noktasında donuyor.

1976 yılının Nisan ayına kadar pek ses özlük çıkmıyor TAMSAŞ işçilerin-den. Bu ayda örgütlenme çalışmaları tekrar başlıyor. Ama eskinin derstinden de yararlanılarak. İşveren gene aynı işveren. Fakat işçiler daha ilerde bu kez. Birlik ve beraberliğin anlamını daha bir kavramışlar. İşçilerin bu seferki örgü. lenmelerini önlemeyeceğini anlayan işveren bu kez örgütlenmenin başını çe-ken dört işçiyi isten alıyor. Bu hareketi işçileri daha bir biliyor, daha bir bilin-gendiriyor. Sendikadan görüşmeleri daha önce bırakılan yerden devam ediyor. Uzlaşırma toplantısına işveren katılmıyor ve grev kararı alınıyor. Bu kararın sonu-çu bu kez işveren görüşme talebinde bu-lunuyor. Görüşmeler tekrar sürdürüldü. Sonunda ücret ve sosyal haklar konula-rında uyuşulmadığından 10 Mayıs 1976 tarihinde grev başladı. Grev 93 işçinin tümü katılıyor. Birlik içinde, omuz omuza haklarını alma mücadelesi veriyorlar.

Grev başından bu yana konusuz gün geçtiğini hatırlamıyor TAMSAŞ iş-çileri. İşçi Kültür Derneği gittiği gün Döksen işçi temsilcisi de oradaydı. "Artık grevler eskisi gibi geçmiyor. Her grev tüm işçilerin ortak grevi gibi olu-yor." dedi bu temsilci arkadaş. Gerçel-ten grev işçilerin bir dayanışma gösterisi halinde geçiyor. Gerek maddi, gerekse manevi yönden grevci arkadaşlarını sü-rekli destekliyor maden işçileri.

İşçi Kültür Derneği grevin 13. gü-nü ziyaret etti işyerini, davuluyla, sazyla, korosuyla. İşçilerle türküler söylendi, halaylar çekildi, acı çaylar içildi. "1 Ma-yıs" marşıyla işçi sınıfının gücü hep bir-likte belirtildi. Grevci işçiler misafirleri-ni uğurlarken gelecek pazarlar yine bera-ber olmanın istemini belirtiyorlardı.

MÜREFFE İŞÇİLERİ SARI SENDİKAYA HAYIR DEDİ

Müreffe'de yapı malzemesi üreten bir işyerinde çalışan işçiler Keramik İş sendikası üyeleri. Ancak daha önce Türk İş'e bağlı Sarı Çimse-İş sendikası sahte üye işçileri kullanarak Bölge Çalışma Mü-dürlüğünden işyeri yetkisini alıyor. İstanbul İş Mahkemesi de bu kararın onaylıyor.

Ama son sözü işçiler söyleyecektir. Müreffe işçileri, dört ay süren kararlı direnişleri sonucunda Çimse-İş'in grev kararına oylamada hayır diyorlar ve bu sendikadan işyeri yetkisini düşürüyorlar. Bu durum karşısında devrimci Kera-mik-İş sendikası çalışmalarını hızlandı-

KAVACIK KÜLTÜR VE DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI KAZIM İŞİK, BEYKOZLU EMEKÇİLERE ŞUNLARI SÖYLÜ-YORDU: "BİRLEŞMELİYİZ. EMEKÇİLER OLARAK BİRLEŞ-MELİYİZ. AYDINLAR, YURTSEVERLER, İLERİCI GÜÇLER OLARAK BİRLEŞMELİYİZ. ANCAK BÖYLE ÇÖZÜMLER SO-RUNLARIMIZ"

295 GÜNDÜR GREVDE BULUNAN YUNTEKS İŞÇİLERİ, BU SÜRE İÇERİSİNDE PATRONLARINI İYICE TANIMA OLANAĞI BULDULAR. BAY MORIS ELVAŞVİLİ'NİN SERMAYE-SİNİN BİR BÖLÜMÜNÜ SİYONİST DAYANIŞMA AMACIYLA HARCADIĞINI BİLİYORLAR.

arak işyeri yetkisini alıyor. Keramik-İş-in yetkiyi almasından sonra yapılan grev oylamasında bu kez 25'e karşı 125 işçi grev lehinde oy kullanıyorlar.

Müreffe'deki işyeri sahibinin San-yer'de bir başka tuğla fabrikası daha var. İşveren yine Çimse-İş'e kurduğu kumpas sonucunda TOPSER adlı bu işyerinde de devrimci sendikadan bir sü-re yakayı kurtarabilmişti. Ancak Müreffe'de olanlar sonunda TOPSER'de de gerçekleşti. İşçiler, kendilerine dayatıl-mak istenen Çimse-İş'in grev kararına hayır diyerek kendi sendikalarının Kera-mik-İş olduğunu açıkladılar.

TUĞLA SANAYİNDE EN İLERİ SÖZLEŞME

Keramik İş, işveren ve sarı sendika oyunları karşısındaki başarısını, Kilsan'da toplu sözleşme alanında da sürdürdü. Kilsan Sanayi ve Ticaret AŞ'de 160 işçi çalışıyor. Keramik-İş, bu işyerinde

yetkiyi daha yeni almış durumda. Yapılan ilk toplu sözleşmede büyük bir başarı sağlanıyor.

Kilsan'daki toplu sözleşme metni, aynı işkolundaki diğer işyerleri ile karşı-laştırıldığında, Tuğla sanayinde işçiler açısından en ileri toplu sözleşmenin Kil-san'da gerçekleştirildiği ortaya çıkıyor.

KAVACIK'I İLERİCI GÜÇLER ÖRGÜTLENİYOR

İstanbul Beykoz İlçesi'nin çoğun-lukla işçi ve emekçilerin oturduğu bir semti olan Kavacık'ta ilerici güçler "Ka-vacık Kültür ve Dayanışma Derneği"ni kurular.

Kuruluş toplantısında göze çarpan en belirgin noktalardan biri, dernek yön-etici ve üyelerinin büyük bir çoğunlu-ğunun işçilerden oluşması ve yapılan konuşmaların yüksek bir bilinç düzeyini yansıtması idi. Toplantıda Dernek baş-

KUŞATILIYOR

YÜNTEKS İŞÇİLERİ 183 KİŞİ. BUNLARIN 148'İ KADIN. YÜNTEKS İŞÇİLERİ, ÇADIRLARINI BEKLEMELER ZORUNDA OLDUKLARI İÇİN 1 MAYIS'A KATILAMAMIŞLAR. ÇEVREDEKİ FAŞİSTLER SÜREKLİ OLARAK "GREV ÇADIRLARINI YAKARIZ" TEHDİDİNİ SAVURUYORLAR. AMA YÜNTEKSLİ İŞÇİLER, "HELE BİR GELSİNLER" DİYORLAR BU TEHDİTLERE KARŞI.

KİLSAN'IN 160 İŞÇİSİ, DEVRİMCI SENDİKALARI KERAMİK İŞ'LE DAYANIŞMA HALİNDE, İŞKOLUNUN EN İLERİ TOPLU SÖZLEŞMESİNİ GERÇEKLEŞTİRDİ. KERAMİK İŞ, PATRONLARLA BİRLİKTE, ÇİMSE-İŞ GİBİ SARI SENDİKALARI DA HER ZAMAN GERILETECEK GÜÇTE.

kanı Kazım Işık şunları söylüyordu:
Örgütümüz toplumsal, sosyal, kültürel ve ekonomik sorunlarımız karşısında, halktan, emekten çalışanlardan yana ilerici, demokratik bir dernek olarak kucağını açmıştır emekçi, aydın ilerici halkımız.
Demokratiklik, emekten yana ilericilerden yan, onlarla birlikte olmak; demokratiklik emperyalizme, faşizme karşı olmaktadır. Meselelerimizim ilke meselelerinden, dünya meselelerinden soyut olmadığını bilmektir.
Okullarının çoğunluğunun kapalı olması, sokaklarda güpegündüz emekçilerin, aydınların öldürülmesi, baskıların, gericiliğin kol gezmesi, değildir milliyetçilik. Bu bir aldatmacadır. Faşizmin, halk düşmanlığının açık göstürüsüdür.
Arkadaşlar! Ülkemiz garip bir dönem yaşıyor. 12 Martın yöntemleri çalışıyor, aydınlar austuruluyor, öğretmenler kıyılıyor, zamlar pahalılık başıboş yürüyor, çalışanlar inim inim iniyor. Can güvenliği yok. Emperyalizm

bir avuç işbirlikçi ile elele, kol kola ve de bunun adı milliyetçilik oluyor.
Görünen köy bu olunca klavuzumuz kendimiz olmalıyız. Birleşmeliyiz. Emekçiler olarak birleşmeliyiz, yoksul halk olarak birleşmeliyiz, aydınlar, yurtseverler, ilerici güçler olarak birleşmeliyiz. Aneak böyle çözümler sorunlarımız.

HACİBEKTAŞ'TA SINDİRME HAREKATI

Ülke çapında tüm ilerici güçleri sindirmek isteyen MC daha kurulumuyla birlikte seçimlerde sağ partilere en az oy veren ilçe Hacibehtaş'a da ilgi göstermede gecikmedi. Bu ilgi geçen yıl yapılan Hacı Bektaş Veli'yi anma törenlerinin MC'ye karşı protesto gösterisine dönüşmesi ile daha da arttı.

İlerici güçleri hedef alan baskılar, Tüm-Der ilçe başkanının ve Töb-der ve Turizm Derneği yöneticilerinin sürülmesiyle devam etti.

Öğretmenlerinin sürülmesi karşısında öğrencilerin tepkisi 19 Mayıs törenlerinde Kaymakama "sağol" çekmemek oluyor ve törenden sonra "Öğretmen Kıymına Son, Bağımsız Türkiye" diyecek topluca yürüyen öğrenciler dağıtılıyordu.

20 Mayıs'ta ilçe toplum polisi ve askeri komando ile dolduruluyordu. 21 Mayıs'da gerici Lise Müdürü okulun normal vaktinden önce ve her zaman ayrı kapılardan dağılan öğrencileri tek kapıdan aynı anda toplu olarak brakıyor. Biraz ilerde polisler "gösteri yapıyor" diye bunlardan 10 kadarını gözaltına alıyor.

Yoğun baskı daha sonraki günler devam ediyor. Tüm-Der, Töb-der üyeleri ile halkın büyük kısmının ifadeleri alınıyor. Polis 25 - 30 kişi gözaltına alıyor. Bu arada ilçenin ceza ve sorgu hakimi tutuklama kararı vermediği gerekçeyle görevden alınıyor, yerine bu konularla yetkili (!) Asiyeye Hukuk Hakimi aralarda tutuklama kararları veriyordu. Aralarında CHP ilçe gençlik kolu başkanının da bulunduğu 11 kişi tutuklanıyordu.

Filili sıkıyönetim sürdüren Hacıbektaş'da şimdi ilçe nüfusuna yakın polis ve jandarma sokaklarda devriye geziyor. Bütün bunlara karşın bir noktada kesin; Hacıbektaş'da ilericilerin kararlı mücadelelerinin durdurulamayacağı.

"YÜKSEK HUZUR'DA İLGINÇ BİR DİYALOG

Yüksek öğrenim kurumlarındaki can güvenliğinin, özgürce ve çağdaş bir eğitimin yoksunluğundan yakının 150 kadar ana baba 26 Mayıs günü saat 10 buçukta durumu Cumhurbaşkanına iletmek için Cumhurbaşkanlığı ziyaretçi kapısına toplandı.

Daha önceden ziyarete gelineceği Cumhurbaşkanlığına duyurulmuştu. Kapıda durum Cumhurbaşkanlığı Özel Kalemine iletili ve Cumhurbaşkanlığı Özel Kalem Müdürü Candemir Önhon gelerek 150'yi aşan ana babanın sözcüsü olarak seçtiği 8 kişiyi ziyaretçi bekleme odasına aldı. Bundan sonra, Önhon ile ziyaretçiler arasında şu konuşmalar geçti:

- Cumhurbaşkanı ile konuşmak için randevunuz var mı?
- Kendisine ziyarete geleceğimizi haber verildi.
- Haber verilme ile olmaz, görüşme için mutlaka bir randevunuz olmalı.

- Haber verildi. Mutlak görüşmek istiyorum.

- Peki ne görüşeceksiniz?

- Özgürce ve can güvenliği içinde onbinlerce gencimizin okumasına olanak sağlanmasına için, somut olaylarla durumu Cumhurbaşkanımıza anlatacağız.

- Yazılı olarak neler konuşacağınızı hazırladınız mı?

- Yazılı olarak değil, sözlü olarak içimizden geldiği gibi tüm ziyaretçilerin basın mensuplarının bulunduğu ortamda anlatacağız.

- Bu kadar büyük bir grupla Cumhurbaşkanı ziyarete edilemez. Yerimiz bile yok.

- Yeriniz vardır. Bizler olayları yaşıyan ana babanız. Hepimiz birlikte gideceğiz, fakat seçilen biz sözcüler konuşacağız. Siz lütfen Cumhurbaşkanı ile görüşmemizi sağlayın.

Bunun üzerine Önhon ziyaretçilerin isim ve adreslerini, telefon numaralarını alıyor ve Cumhurbaşkanı'na gidiyorum diyerek ayrılıyor.

Birbuçuk saat sonra Candemir Önhon geri geliyor ve sözcüleri bekleme odasına alıyor.

- Cumhurbaşkanımız, olayı yazılı olarak duyursunlar, konunun üzerinde duracağız. Hükümetle iletişime geçiyor.

- Biz yazılı olarak hiçbirsey vermiyoruz. Dışarda gördüğünüz ana babalar yazılı birsey vermemizi istemiyorlar.

- Yazılı olarak vermediğiniz takdirde yapılacak birsey yok.

- Açıkça Cumhurbaşkanı bizi kabul etmiyor mu?

- Evet kabul etmiyor.
- Yani red mi ediyor?
- Evet reddediyor.

Bundan sonra 8 temsilci dışarda bekleyenlere durumu anlatıyor. Bu arada Candemir Önhon dışarı gelecek sözcü olanları tekrar ziyaret odasına çağırıyor:

- Cumhurbaşkanı Genel Sekreteri ile konuştum. Durumu anlattım. Cumhurbaşkanı "Ziyaretçiler hangi okul öğrencilerinin ana babaları ve çocukları hangi okullarda imiş. Olaylar nelermiş, tarih, gün, yer ve isim vererek, olayları açıklayan bir rapor versinler, değerlendireceğim" dedi.

- Raporlar resimli olsun mu?
- Daha iyi olur.
- Biz Cumhurbaşkanımıza rapor vermeye değil, olayları tüm sıcaklığı ile tüm açıklığı ile bizzat anlatmaya geldik. Siz bu davranışınızla bizi oylamaktan başka birsey yapmıyorsunuz. Cumhurbaşkanı bizi kabul etmiyorsa biz de gideriz.

- Sizden ricam, geldiğiniz gibi sessize gidiniz ve dışarı çıkınız.

- Biz geldiğimiz gibi vakarımızla gitmesini de biliriz.

İTALYAN KOMÜNİST PARTİSİ GENEL SEKRETERİ, FRANSTZ GAZETECİSİ HENRI ALLEG'E ÖZEL BİR MÜLAKAT VERDİ.

«KOMÜNİSTLERİN DIŞINDA BUNALIMA ÇÖZÜM BULUNAMAZ»

ENRICO BERLINGUER, İTALYA'NIN EN SEVİLEN KİŞİSİ OLARAK SEÇİLMESİ HAKKINDA ŞUNLARI SÖYLEDİ: "BU TUR HALKOYU YOKLAMALARINA NE ÖLÇÜDE DEĞER VERMEK GEREKTİĞİNİ BİLMİYORUM. FAKAT KOMÜNİSTLERİN CİDDİ İNSANLAR OLARAK TANINDIKLARI DOĞRUDUR VE İTALYANLARIN HELE BUGÜN CİDDİYETE SUSADIKLARINA İNANIYORUM. BU, ŞÜPHE SİZ EN ÇOK ACISINI ÇEKİTLERİ OLGUYA, YANI BUGÜNkü YÖNETİCİLERİN SORUMSUZLUĞUNA BİR TEPKİDİR..."

İtalyan Komünist Partisi Genel Sekreteri Enrico Berlinguer, Fransız gazetecisi Henri Alleg'e verdiği mülakatta, İtalya'nın bugün içinde bulunduğu bunalım ve önümüzdeki 20 Haziran seçimleri hakkındaki görüşlerini açıkladı. Berlinguer, bunalımın toplum hayatının bütün alanlarını kapsadığını belirttikten sonra, politik suçlardaki artışın da bu konuya girdiğini söyledi. Berlinguer bu durumu şöyle değerlendirdi:

"Politik suçların ve şiddet hareketlerinin çoğu faşist grupların işidir. Bunlara "siyah" sulkastler deniyor. Ayrıca "kızıl" olanları da var... Bunların her ikisi de, ülke içinde ve muhtemelen uluslararası planda örgütlenmiş bulunan provokatörlerin oyunlarının sonucudur. Amaç aynıdır: Toplumun belli tabakalarını, sağdan gelecek cebri çözümleri arzular hale getirecek biçimde düzensizliği, korkuyu yaygınlaştırmak. Bu planların bugüne kadar bozulduğunu söylemek gerekir. İtalyan halkının çoğunluğu, düzensizliklerin en büyüğünün, sözde sağ çözümün kendisi olacağını çok iyi bilmektedir."

İTALYA'DAKİ BUNALIMIN İKİ YÖNÜ

Bugünkü politik bunalımın, aslında Hristiyan Demokratların bugüne kadarki siyasal tekelinin hezimetini ortaya koyduğunu, dolayısıyla bu bunalımın hristiyan demokrasinin (H.D.) bunalımı olduğunu hatırlatan Berlinguer sözlerini şöyle sürdürdü:

"H.D.'nin bunalımının bütün ülke üzerinde, Devlet'in ve kurumlarının işleyiş üzerinde doğrudan etkileri olmaktadır. Bu da bizzatlı demokrasinin için bir tehlike yaratmaktadır. Durumun birinci yönü budur. Fakat buna paralel diyebileceğimiz ikinci bir yönü daha vardır: O da, ülkemizde, değişik amaçlayan geniş bir hareketin gelişmekte olmasıdır. Seçim sonuçları bunu belgeliyor; ama emekçilerin ve halk kitlelerinin büyük birleşik mücadeleleri de belgeliyor. Demokratik partilerin kendi içinde ortaya çıkan değişimler de bunun kanıtıdır: bu partilerin kaçınılmaz değişikliklere götüreceği bütünsel bir baskının geliştiğini gözleyebiliyoruz. Biz diyoruz ki, bu yenileşme isteminin ülkenin politik yönetiminde ifadesini bulmasını zamanı gelmiştir ve ulusun temel çıkarı buradadır. Aksi takdirde her şeyin daha kötüye gideceği, uçuruma doğru hız alınacağı açıktır. Değişim, komünistlerin ülke yönetimine katılmasına da tabii iktisadettir. Komünistlerin temsil gücü dikkate alınrsa, onlar olmaksızın gerçek bir değişimin olmayacağı da anlaşılır..."

H.D. YÖNETİCİLERİ, SAFLARINDAKİ DEĞİŞİMDEN KORKUYORLAR

Hristiyan Demokrat Parti'nin içinde olumlu değişikliklerin olacağı yönünde beliren umudun kısa zamanda söndüğünü belirten Berlinguer, bu konuda da şöyle dedi:

"H.D.'nin yeni bir yeniliğe uğraması gereğinin bir nedeni de budur. Amaç yalnız H.D.'yi bugünkü politik tekel durumundan çıkarmak değil, aynı zamanda, kendi bünyesinde yenileşme için mücadele eden ve bugüne kadar bir gedik açamayan güçlere yardımcı olmaktır."

Parti'nin son Merkez Komitesi toplantısından sonra Berlinguer, seçimlerden hemen sonra bütün partilerin katılacağı bir İvedlik hükümetin kurulmasını önermiş ve H.D.P. yöneticileri bu öneriyi reddetmek için bir gün dahl beklemişlerdi. Berlinguer bu konudaki görüşünü şöyle açıkladı:

"Bu hisim, bu "hayır" deme aceleliği, H.D. yöneticilerinin, kendi saf larında büyük bir etki uyandırabileceğini hissettikleri bir proje karşısında duydukları korkuyu ifade etmek tedir. Şu anda yapmak istedikleri, böyle bir gelişme olasılığının dahi düşünülmesini engellemektir. Bu, ne kendine güvenin, ne de çok güçlü olmanın bir belirtisidir..."

KİLİSE KENDİSİNE ZARAR VERİYOR

I.K.P. Genel Sekreteri, Kilise'nin belli güçlerinin komünistlere karşı şiddetli bir kampanya yürütmesi karşısında da şu görüşleri belirtti:

"Kilise hiyerarşisinin bir kısmı hristiyan-demokrasi ile bağlantı halinde. Hristiyan ideallerin gerçekleştirilmesine, sosyal adalet için mücadeleye, kamu hayatındaki basit ahlak ilkelerinin savunulmasına bağlı olduğu hiç de söylenemeyecek olan bir partiyi desteklemekte direnmektedir. H.D.'nin bilançosunun bu ideallerin tam tersi olduğu herkes için aşikardır. Kilise'nin bir kısmının, bir çok din adamının bile çürüdüğünü kabul ettiği ve bütün skandalara az çok karışmış olan H.D.'yi desteklemesi çoğu hristiyanı huzursuz etmektedir. Hiyerarşinin bu tutumu yalnız ülke için değil, Kilise için de zararlıdır. Yüksek kısırlardan ortaya atılan düsturların etkisinin gültüde daralacağı da açıktır. Hiyerarşinin bütün ağırlığını koyduğu geçen seçimlerin sonuçları, boğanma üzerine yapılan referandum, t. onunun çarpıcı örnekleridir."

DEMOKRATİK BİRLİK HÜKÜMETİ TARİHSEL UZLAŞMA TEZİ

I.K.P.'nin bir demokratik birlik hükümeti önerisi ortaya atmasının "tarikhel uzlaşma" tezleri ile çelişip çelişmediği konusunda da Berlinguer şunları söyledi:

"Herhangi bir çelişki söz konusu değil. Yeni önerimiz, işçi, demokratik, antifaşist güçlerin birliği için çalışmayı içeren politikamızın genel doğrultusunda içindedir. Koşullar değiştiğince öneriler de değişebilir, fakat politikamızın bu bitüncü niteliği sürmektedir."

"Tarikhel uzlaşma" nedir? Bu konuda zaman zaman yanlış yorumlar yapılmaktadır. Bizim çözümlerimiz, İtalya'nın somut koşullarından, tarihinden, halk mücadelesinin ülkemizde aldığı biçim ve niteliklerden hareket etmektedir. Ülkemizde üç temel akımın bulunduğuuna işaret ediyoruz: I.K.P.'nde somutlaşan komünist akım; I.S.P. ve diğer grup ve eğilimlerde somutlaşan sosyalist akım; ve katolik akım. Şemalaştırılarak bize söylenecek istene n aksine, katolik akımdan söz edilirken kast edilen sadece hristiyan demokrasisi değildir. Bizim görüşümüzde göre, katolik akımı aynı oranda temsil eden çok çeşitli katolik örgüt ve grup mevcuttur. İtalyan toplumunun köklü dönüşümüne giden yol, mutlaka, ülke içinde

ve devlet yönetiminde bu üç akım arasında gerçekleşecek bir mutabakatın geçmektedir. Bizim perspektifimiz budur ve bu, kuşkusuz uzun soluklu bir girişimdir. Bugünkü önerimiz ise, yaşamakta olduğumuz istisnai duruma karşılıktır. Kuşkusuz birkaç yıl sürecek olan geçici bir çözüm söz konusudur: Ülkeyi kurtarmak isteyen, ekonominin canlanması ve demokrasinin korunması için çalışmayı arzuların herkesin (kelimenin tam anlamıyla "ilerici" olmayanlar da içinde olacak biçimde) en geniş birliği..."

BUNALIMDAN NASIL ÇIKILABİLİR?

Berlinguer, bir İvedlik hükümetinin iktidara gelmesi halinde karşılaşılabilecek güçlükler hakkında da şu görüşlere yer verdi:

"H.D.'nin bize feci bir miras bırakacağını iyi dikkate almak gerekiyor. Kuşkusuz işçi sınıfı ve Partimiz boğuna durmamaktadır. Dolayısıyla, bu durumdan çıkmak için büyük bir çaba harcamak gereklidir. Ne var ki İktel bir geçişme düzeyinde bulunanların kemellerini daha da sıkılamak istemek söz konusu değildir; buna karşılık toplumun ayrıcalıklı tabakaların olanaklarına uygun araçlarla bu çabaya katılmak zorundadırlar. Her çabanın bir hedefi olmalıdır. Yapılması gereken, büyük burjuvazinin iktidarı tam edinmiş ve daha sonra her şeyi yeniden başlasın diye bunalımı ondan zarar görenlere ödetmek değildir. Harcanacak çaba, bunalımdan çıkılmasına ve aynı zamanda büyük sermayeninegemenliğini zayıflatmaya ve giderek ortadan kaldırılmaya yönelik olmalıdır. Açık ki, bu çalışmanın, bugüne kadarki hükümetler tipinde bir hükümet tarafından sağlanması mümkün değildir. Ancak ahlaki saygınlığı olan, sözünü gereçirebilen ve kitlelerin güvenine sahip bir yönetim bunları talep edebilir. İşçi sınıfının artan etkinliğini artık sınırlayamayan büyük burjuvazinin, emekçilerin temsilcileri tarafından savunulan politikanın bazı yönlerini kendi yararına istismar etmeye kalkışabileceğini de biliyoruz. Buna karşı yanık olacağız. Fakat İnanıyoruz ki, İtalyan işçi sınıfı, ülkenin bugün gerektirdiği istisnai çabanın başını çekmeye hazır olan gücün kendisi olduğunu hiç korkmadan İddia edebilir. Bu durum, tüm yenileşme, ilerleme ve sosyalizim güçlerine daha da güç katacaktır."

AMERİKA VE İTALYA

Kissinger ve Ford'un İtalya'nın işçilerine karşı niteliğindeki sözlerine karşı H.D. yöneticilerinin hiçbir tepki

göstermesinin nedeninin, bu yöneticilerin bu sözlerden yararlanmayı ummalarını olduğunu belirten Berlinguer, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Amerikan yöneticilerinin başka halkların işlerine karışmalarında artık şaşılacak bir yan yoktur. Giscard d'Estaing yada Strauss gibi sağcılarını onlara katılması da şaşırıcı değildir. Yeni olan, ABD'de başkanlık yarışına girenlerin, paniğe kapılmadan, hatta belli bir rahatlık içinde, komünistlerin yarın İtalyan hükümetine katılabileceği gerçeğini göz önüne almalarıdır. Bu durum, şimdiye kadar hiç görülmemiştir..."

İ.K.P.'NİN NATO'YA KARŞI TUTUMU

Berlinguer, bu durumda, İ.K.P.'nin İtalya'nın Atlantik Pakti ve NATO üyeliğini tartışmaması arasında bir bağ olup olmadığı sorusunu da şöyle cevapladı:

"Kuşkusuz bir bağ vardır. Fakat ben, bu yeni tavırların, Amerika'lıların çürümüş ve aciz hükümetleri destekleyerek fazla bir şey kazanamadıklarının artık anlamalarından ileri geldiği kanındayım. Yine anlaşılmalıdır ki, İtalyan halkının yenileme isteminin ifadesini bulmasına karşı çıkmaktan Amerikan halkının hiç bir kazancı yoktur. Atlantik Pakti ve NATO konusundaki tavrimiz ise biliniyor ve bunun seçimsel bir yanı yoktur. Bu tavr, seçim sorununun olmadığı sıralarda, son Kongremiz tarafından belirlendi. Bu tavrın iki temel nedeni var: Birincisi, İtalya'nın Atlantik blokundan tek tarafı olarak

BERLINGUER, PARTİSİNİN ROMA'DA DÜZENLEDİĞİ BİR TOPLANTIYA KONUŞUYOR.

çıkmasının yumuşama sürecini zorlaştırabileceği düşüncesindeyiz. Yumuşama sürecinin güçlenmesini, pekişmesini, iki blokun nihai lağa kadargiderek aşılması sonucunu vermesini istiyoruz. Dolayısıyla ortada bir çelişki yoktur. Tavrimiz için nedenleri de var. Diğer demokratik partilerin ve Amerika'lıların ve sadece azınlıkların değil aydınların, ilerici olanların da tavrını dikkate alıyoruz; onlarla aramızda bir uluslararası politika sorununda bir kopmanın meydana gel-

mesini istemiyoruz."

ÜÇ KENTTE BİRDEN LİSTE BAŞI

İtalyan Komünist Partisi Genel Sekreteri, Fransız Komünist Partisi Genel Sekreteri Georges Marchais ile bir görüşme yapmak üzere 3 Haziran'da Paris'e gidecek. 20 Nisan seçimlerinde Enrico Berlinguer'in üç kentte birden, Roma, Venedik ve L'Aquila'da Parti aday listelerinde birinci sıraya yerleş-

tirdiği bildiriliyor. İtalyan yasaları, seçimlerde aynı adayın birden fazla bölgede aday gösterilmesine olanak veriyor. Öte yandan İ.K.P. Başkanı Luigi Longo ise Milano'da liste başında bulunuyor. İ.K.P.'nin listelerindeki adayların yüzde 10'u komünist olmayan ilericilerden oluşuyor. Ayrıca, Parti'nin kadın parlamenterlerinin sayısını iki katına çıkarma hedefine uygun olarak, aday listelerinde çok sayıda kadın aday bulunduğuna görülüyor.

ŞİLİ'DE 12 KOMÜNİST YÖNETİCİ TUTUKLANDI

Şili Komünist Partisi eski genel sekreter yardımcısı Victor Diaz, 12 Parti yöneticisiyle birlikte 19 Mayıs günü Santiago'da tutuklandı. Tutuklanılanlar arasında, Şili Komünist Partisi'nin iki eski ulusal sekreteri, Jorge Munoz ve Mario Zamorano da bulunuyor. Şili Komünist Partisi'nin ülke dışındaki koordinasyon komitesi haberin yayılmasından sonra yayınladığı bir açıklamada şöyle dedi:

"Bu kanlı baskı çok sayıda yurttaş ve aileyi hücrelere hapsediyor. Kurbanlar, imhaya hazırlanmakla ölünen cellatların elinde, işkence odalarında kaybolmaktadır."

Bu fasit operasyonun buyutları, Pinochet'in, halk direnişinin ve gizli propagandanın yükselişi, kitle örgütlerinin talepleri ve temeldeki anti-faşist birlik gelişimi karşısında ne kadar umutsuzluğa kapıldığını göstermektedir. İnanıyoruz ki, hiçbir şey, hiçbir kimse, halkımızın haklarına müdahale etmesini bastıramayacaktır."

Bütün ülkelerin tüm demokratik güçlerini, bir an önce cellatların tutulmasını bükme için seferber olmakta çağırıyoruz. İşkence merkezlerinde ve toplama kamplarında tutulmuş bulunan Şilililerin hayatı kurtarılmalı ve özgürlüklerine kavuşturulmalıdır."

Öte yandan, Halk Birliği hükümetinin eski Dışişleri Bakanı ve Halk Birliği'nin dışardaki Yürütme Komitesi'nin şimdiki sekreteri Clodomiro Almeyda, 23 Mayıs'ta Havana'da görüşlerini açıkladı. Almeyda, Şili'de yeni bir terör dalgasının estirildiğini hatırlatan gazetecilere şu cevabı verdi:

"Yeni baskı dalgası, Amerikan Devletleri Örgütü Meclisi'nin Santiago'da yapılacak olan toplantısına doğrudan bağlıdır. Terör havası öncelikle Komünist Partisi'ni, sonra da katolik örgütleri hedef almaktadır. Amaç, Latin Amerikalı delegelere Şili'deki durumun gerçek yüzünü anlatabilecek örgütleri ortadan kaldırmaktır. Bu nedenle, dünya kamuoyunun, baskı kurbanlarının hayatını kurtarmak için müdahale etmesi zorunludur."

Clodomiro Almeyda, ABD'nin tutumuyla ilgili bir soruya da şöyle cevaplandırdı:

"Kuzey Amerikan yöneticileri, uzun bir süre, Eduardo Frei'nin önerdiği türden bir "çıkış" bulmaya çalışmışlardır. Bu arada ise, Pinochet ve askeri cuntanın bir bölümü, vadeyi uzatmaya girişmişlerdir. Geçen süre içinde, ABD, bir yandan uluslararası görünümünü düzeltmesini önerirken öte yandan cuntayla faal bir işbirliği sürdürmektedir."

Kuzey Amerikan politikası tam bir homojenlik göstermemektedir. ABD'de alınan kararlar, farklı baskı gruplarının etkilerinin sonucu olarak alınır. Bugün için Pentagon tercihinin cuntadan yana yapılmaktadır. Dışişleri Bakanlığında ise, kanımca, "Frei alternatifini" kullanarak bir denge biçimi bulmaya çalışılmaktadır. Fakat bu arada gerçekler bulanık olmamalıdır. ABD'nin resmi politikası bugün için cuntanın desteklenmesi politikasıdır."

Bu durumda Şili halkıyla dayanışmanın gerçekleştirilmesi ve geliştirilmesi ve cuntanın terdit edilerek azı içine sokulması gerekmektedir."

SOYETLER BİRLİĞİ, F. ALMANYA'YI UYARDI:

"YUMUŞAMA, GÖZ YUMMA DEĞİLDİR..."

Soyetler Birliği hükümeti 23 Mayıs tarihinde Federal Almanya hükümetine gönderdiği bir bildiri, "barış içinde birarada yaşamın gözyumma anlamına gelmediğini" bildirdi. F. Almanya'da, son yıllarda ortaya atılan "Doğu politikası" aleyhinde bir kampanyanın açıldığı sıralarda yayımlanan bildiriye Batı dünyasında yumuşamaya karşı şiddetli bir kampanyanın geliştirildiği belirtilerek şöyle dendi: "Yumuşamaya karşı açılan kampanya, eylemleri ve tasarıları, silahlanma ya işçilerle, başka ülkelerin ve devletlerin işlerine karışmayla bir bütün oluşturan uluslararası gerici bir işidir."

Soyetler Birliği hükümetinin bildirisinde "görüşler arasındaki ayrılık çizgilerinin, siyasal partiler arasındaki sınırlarla her zaman ve her yerde çıkışmadığı" da belirtildi. Bildiride Şili, F. Almanya'da yumuşamaya aleyhine görüşler, sadece Hristiyan Demokratlar arasında kalmamakta, sosyal demokratların ve liberaller arasında da bu tür görüşler ortaya çıkmaktadır."

Batı Almanya'daki yumuşama aleyhtarları unsurları, ABD ve diğer ülkelerdeki benzerleriyle birlikte, yumuşamanın sadece Soyetler Birliği'ne ve sosyalist ülkelere yararlı olduğunu ileri sürmekte ve buna kanıt olarak da Portekiz, Yunanistan veya Angola'daki gelişmeleri göstermektedirler."

Soyetler Birliği hükümetinin bildirisinde bu konular hatırlanan şu görüşlere yer verildi: "Soyetler Birliği barış içinde birarada yaşama ilkelerinin uygulanmasına saptırılmaz bir biçimde bağlıdır. SBKP'nin XXV. Kongresinde tanımlanan dış politika, barışın güçlendirilmesini, yeni bir dünya savaşını tehlikesinin ortadan kaldırılmasını öngörmektedir. Fakat bütün bunlardan, Soyetler Birliği'nin ve müttefiklerinin, yumuşamayı karalayıcıları istediği gibi, barışçılıklarını göstermek için ideolojik olarak silahsızlanacakları, emperyalist gerici güçlerin özgürlük ve toplumsal ilerleme hareketini ezmesini pasif bir biçimde izleyecekleri sonucunu çıkarmak gerekir."

Bildiride daha sonra şöyle dendi:

"Soyetler Birliği barışçı bir devlettir ve kimseye saldırmak niyetinde değildir. Eğer sadece ona kalsaydı, özellikle silahlanma yarışının sürdürülmesinde önemli ilerlemeler gerçekleştirebilirdi. Ancak, Soyetler Birliği'nin eksenini alan barış içinde birarada yaşama, tarihsel gelişimin objektif süreçlerinin dondurulmasını anlamına gelmez ve getirilemez. O, dağılım halindeki rejimler için çıkarılan bir vize değildir. Halkların ulusal kurtuluşları için verdikleri haklı mücadelesinin ezilmesini gözyumma anlamına gelmez. Toplumsal dönüşümlerin zorunluluğuna ortadan kaldırılamaz. Fakat bu sorunu çözmek her ülkede halkın kendisini düşer. Gerilimin hafiflemesi sosyalist ülkelerin tek tarafı tavizlerle ödeyeceklerini varsaymamak kadar, emperyalist gerici güçlerin soğuk savaş zamanında elde edemediklerini yumuşama koşullarında ele geçirebileceklerini düşünmek de bir yanlış olur."

Soyetler Birliği ile Federal Almanya arasındaki ilişkiler hakkında ise, bildirisi, son yıllarda dahi ilerlemelerin yansız aşılması gereken güçlükler üzerinde de durdu."

Soyetler Birliği hükümetinin bildirisinde, yumuşamayı karalayıcıları, Avrupa'ya ve halklarına önerdiği alternatifleri de o taya koymaları gerektiği bildirildi. Soyetler Birliği tarafındaki bu sözlerle ilgili olarak, Federal Almanya'daki siyasal partilerin yaklaşım kararları için kollanışavıtlıkları şu sıralarda gündeme getirildi: "Soyetler Birliği hükümeti, özellikle hükümetteki Sosyal Demokrat Parti'nin "Doğu politikası"nın mimarı olduğu halde, iktidara olma şansı artan Hristiyan Demokratlara karşı; savunmaya geçerek yumuşamaya karşı "iltiraz"lar ileri sürmesi beklenmektedir."

BİRLİK SOSYALİST PARTİ KONGRESİ

Birleşik Sosyalist Parti'nin 9. Kongresi'nin çalışmaları 18 - 23 Mayıs tarihleri arasında yapıldı. Yeni Parti programının ve düşük değişikliklerinin kabul edildiği Kongre sonunda Erich Honecker yeniden Parti'nin Genel Sekreterliğine seçildi. 2500 delegenin katıldığı Kongre'de 92 ülkeden 103 komünist ve işçi partisinin, ulusal kuruluş hareketlerinin, sosyalist partilerin heyetleri de konuk olarak bulundu.

Erich Honecker'in Kongre'nin ilk günü okuduğu Merkez Komitesi Raporunun ilk altı saat süren bölümü uluslararası durumun çözümlemesine ayrılmıştı. Dünyadaki sosyalizm lehine oluşan değişiklikler üzerinde duran Honecker SBKP'nin rolüne ve L. Brejnev'in çalışmalarına özel bir yer ayrılarak şunları söyledi:

"25. Kongre'nin sonuçlarından biz de yararlanıyoruz ve bu sonuçları önümüzdeki görevlerin çözümünde kullanıyoruz. Bu sonuçlar, önümüze, halkımızı komünist geleceğe götüren yolu kesin bir biçimde açmaktadır."

BARIŞ İÇİNDE BİRARADA YAŞAMA NE DEĞİLDİR?

Ülkesinin barış içinde birarada yaşama politikasına bağlılığını belirttikten sonra Genel Sekreter şunları ekledi: "Barış içinde birarada yaşama, hiçbir biçimde, sömürücülerle sömürülenler arasında toplumsal barış anlamına gelmez, barış içinde birarada yaşama, ne toplumsal statükonun korunması demektir, ne de ideolojik birarada yaşamdır." Honecker, 8. Parti Kongresi'nde belirlenen barış programının gerçekleştirildiğini söyledi. "Ülkemize karşı yöneltilen emperyalist abluka herşeye rağmen kırılmıştır. Alman Demokratik Cumhuriyeti bütün dünyada tanınmıştır. Bu, hem dünya sosyalizminin bir başarısı, hem de ülkemize uluslararası planda işçi ve köylülerin gösterdiği desteğin bir sonucudur."

Merkez Komitesi Raporunda, A.D.C.'nin özellikle Federal Almanya ile ilişkilerini geliştirmekle yana olduğu, ancak bunun için, A.D.C.'ne "hükümler ve bağımsız bir Alman devleti" olarak saygı gösterilmesinin zorunlu olduğu belirtildi. Alman sorununun askıda bırakılması gerektiği şeklindeki leze karşı çıkan Rapor'da, A.D.C.'nde sosyalizmin kurulmasıyla birlikte bir sosyalist Alman ulusunun doğduğu belirtildi.

EKONOMİK VE TOPLUMSAL BİLANÇO

Merkez Komitesi Raporu'nun son beş yılın ekonomik sonuçlarına ilişkin bölümünde ise, 1970 ile 1975 yılları arasında ulusal gelirin yüzde 30.1 oranında yükselerek 143 milyar marka yükseldiği açıklandı. Sanayi üretimindeki artışın yüzde 86'sının emek üretkenliğindeki artışla sağlandığı bildirildi. Rapor'da, son beş yıl içinde, Cumhuriyet'in tarihindeki en önemli toplumsal programın da gerçekleştirildiği açıklandı. Önümüzdeki beş yılın temel hedefleri olarak da; üretimin yoğunlaştırılması, bilimsel ve teknik ilerlemenin hızlandırılması, üretimin ekonomik etkinliğinin artırılması belirtildi.

Rapor'un sosyalist devlet ve Parti ile ilgili bölümünde, A.D.C.'deki işçi ve köylülerin sosyalist iktidarı "proletarya diktatörlüğünün biçimi" olarak tanımlandı. Honecker, Birleşik Sosyalist Parti'nin üye sayısının 2.043.697 olduğunu, yüzde 56'sı işçi olan bu sayının 74.306 temel örgütlenme biriminde toplandığını açıkladı.

ERICH HONECKER

SUSLOV VE ENTERNASYONALİZM

19 Mayıs günü konuşan, SBKP konuk heyeti başkanı Mikhail Suslov, konuşmasında, proleter enternasyonalizmi ilkesini, "işçi sınıfının, onunla birlikte dünyayı emekçilerin çıkarına dönüştürmek için ortaklaşa mücadele eden herkesin en güçlü silah" olarak tanımladı ve şöyle dedi: "Proleter enternasyonalizminden sapma, kayıplar ve başarısızlıklar tehlikesini de kendi içinde taşır. Hareketimizin bütün kazanımları bu ilke ile bağıntılıdır. O'nunla yeni zaferler elde edilebilir ve hiç kuşkusuz edilecektir." Suslov, SBKP'nin, Avrupa komünist partilerinin Haziran ayında yapılacak konferansında, hareketin birliğinin "Marksizm - Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temelinde" güçlendirilmesi için elinden geleni yapacağını da bildirdi.

YUMUŞAMA DÜZ BİR YOL DEĞİLDİR

Kongre'nin üçüncü günü bir konuşma yapan A.D.C. Dışişleri Bakanı Oscar Fischer ise, barış içinde birarada yaşamanın açtığı yolun "düz bir yol olmadığını, inişli çıkışlı olduğunu ve uyanıklık gerektirdiğini" söyledikten sonra şu görüşlere yer verdi:

"İyimser olabiliriz, çünkü barış için savaşanların sayısı artıyor. Yumuşama herkesin yararına ve biz de yumuşamaya derinden bağlıyız; ancak yumuşama, ne etki alanları üzerinde, ne kapitalist ülkelerdeki toplumsal ve politik statüko üzerinde, ne de Batı ideolojisinin sosyalist ülkelere sızması konusunda bir mutabakata vesile olamaz." Yumuşamanın, her hükümler devletinin ulusal çıkarlarının tatminine ve uluslararası ilişkilerin istikrarına olanak vermesi gerektiğini belirttiğinden sonra da şöyle dedi: "Bunun için, soğuk savaş politikalarının ve emperyalizmin saldırılar ve gerici çevrelerini tecrit etmek gereklidir."

Getirilen birlerce öneriyle geliştirilen karar tasarılarının kabulüyle kapanan B.S.P.'nin 9. kongresinde, 1980 yılına kadar net gelirlerde yüzde 20'den fazla bir artış gerçekleştirilmesi öngörüldü.

Bilim Yayınları

P.K. 265 SİRKECI - İSTANBUL

BUGÜNE KADAR ÇIKAN KİTAPLAR

1. Feodal Toplumdan Yirminci Yüzyıla İkinci Basım Leo Huberman	20 TL.
2. Emperyalizmin Türkiye'ye Girişi (Tükendi) Orhan Kurmuş	20 TL.
3. Bilimsel Sosyalizm ve Sosyal Demokrasi İkinci Basım V. Vasin - S. Grihanov - I. Oundassynov	10 TL.
4. Aydınlar ve Sınıf Mücadelesi (Tükendi) A. Gasanova - Cl. Prevost - J. Metzger	10 TL.
5. Diyalektik ve Tarihi Materyalizm İkinci Basım A. Spirkin - O. Yakhat	17.50 TL.
6. Kapitalizmin Ekonomik Politikası M. Ryudina - G. Chertikov	25 TL.
7. Sendikalar Üzerine K. Marks - F. Engels - V.I. Lenin	25 TL.
8. Endüstrileşme Sürecinin Temel Sorunları Sovyet Denciyi 1925 - 1940 Yalçın Küçük	30 TL.
9. İki Açılan Türkiye İşçi Partisi Davası Behic Erarut	15 TL.
10. Yeni Devrim Teorilerinin Eleştirisi 1. Fasım ve Afrika'da Sınıflar Jack Woddis	15 TL.

11. Şili Devriminin Öğrettikleri Rene Castillo	12.50 TL.
12. Marksizm ve Maoizm V. Krivtsov	20 TL.
13. Latin Amerika'da Devrim W.M. Breuer - B. Hartmann - H. Lederer	15 TL.
14. Çağdaş Troçkizm ve Karşı Devrimci Özü M. Basmanov	20 TL.
15. Planlama Kalkınma ve Türkiye Yalçın Küçük	22.50 TL.
16. Portekiz'de Özgürlüğün Şafağı Alvaro Cunhal	17.50 TL.
17. Yeni Devrim Teorilerinin Eleştirisi 2. Fasım ve Latin Amerika'da Devrim Jack Woddis	12.50 TL.
18. Tarımda Kapitalizmin Gelişmesi ve Toprak Rantı Günther Hoell	10 TL.
19. Pentagon ve Amerikan Ösleri İgor Melnikov	7.50 TL.
20. Teoride ve Pratikte Burjuva Demokrasisi A. Mifşin	7.50 TL.
21. Sovyetler Birliği Komünist Partisi Tarihi B. Ponomarev	30 TL.
22. Marksist Felsefe Yazıları K. Marks - F. Engels - V.I. Lenin	22.50 TL.
23. Maoizmin Ekonomik Teorileri" F. Korbash	12.50 TL.
24. SBKP 25. Kongresi Raporlar - Belgeler - Konuşmalar	17.50 TL.
25. Din Bilim ve Felsefe Howard Seckam	12.50 TL.

TEKNOLOJİK GELİŞME VE TEKNİK ELEMANLAR

TIP GENEL BAŞKANI BEHİCE BORAN, 22 - 25 MAYIS'TA YAPILAN 3. TEKNİK ELEMANLAR KURULTAYINDA YAPTIĞI KONUŞMADA, HAZIRLANAN RAPORLAR HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİ AÇIKLADI. BU KONUŞMANIN BAZI BÖLÜMLERİNİ SUNUYORUZ.

İŞÇİ SINIFI PARTİSİ VE KİTLE ÖRGÜTÜ

Raporlarda, işçi sınıfına önderliğini kabul ettirmiş bir işçi sınıfı partisi olmadan, başarıya ulaşılmayacağı belirtiliyor. Bu görüşlere elbette katılıyoruz. Yalnız bir noktaya işaret etmeden geçemeyiz. Raporlarda sendikalaşma ve toplu sözleşme için mücadelede bahsedilirken, bu çalışmalarda siyasi partilerle de ilişki kurmaktan, çizgileri ne olursa olsun onların fikrini almakta söz ediliyor. Şüphesiz bunda yararlı olacak bir nokta yok. Madem ki, amaç bu partilerin görüşlerini almaktır, ve sonuçta ters düşen görüşleri kamuoyu önünde sergilemektir; o zaman bu partilerle çizgi farkı gözetilmeden ilişki kurulabilir. Ama iş öbür hususa geldiği zaman, yani işçi sınıfının önderliğini yüklenmiş gerçek bir işçi sınıfı partisiyle olan ilişkiler söz konusu olduğu zaman, partiler arasındaki çizgi farkı ön plana geçer.

Şüphesiz bir parti kendisini işçi sınıfının öncü müfrezesi ilan etmekle gerçekten öncü müfreme haline gelmez. Böyle iddialarla ve bu iddialara dayanan direktifler vermekle, ne işçi sınıfı hareketi yürütülebilir, ne de bu hareketin dışındaki demokratik kitle örgütleri etkilenebilir. Parti böyle iddialardan vazgeçip gerçek örgütleşmesiyle işçi sınıfı içindeki, emekçi kitleler içindeki, diğer tabakalar içindeki fiili örgütlenişleriyle ve dışa dönük eylemleriyle kendisini kabul ettirebilir saygınlık kazanır, etkinlik kazanır.

Ama mesele yalnız bu kadarla da bırakılmaz. Diğer taraftan kitle örgütleri için de bilinçli olarak çeşitli siyasi partileri eylemlerinde gözlemlemek, programlarını, tüzüklerini incelemek, Türkiye'nin somut şartlarının somut tahlihi ışığında bu çizgileri değerlendirmek ve bunun sonucunda bir seçme yapmak sorunu vardır. Yani sorun iki taraftır. Bir, işçi sınıfı partisi olmak iddiasıyla ortaya çıkan partilere düşen görevler vardır ki, bunlar temeldir; ama bunun dışında, kitle örgütlerinin de belirttiği gibi davranarak siyasi çizgiler arasında bir seçme yapmaları ve tabii doğru seçme yapmaları gereklidir.

TEKNİK ELEMANLARIN KONUMU

Teknik elemanların toplumdaki konumunun değerlendirilmesindeki güçlük, bu kesimin işçi sınıfı, emekçi sınıfı, burjuva sınıfı deyiminin ifade ettiği anlamda sımsal bir gruplaşması temsil etmesinden gelmektedir. Raporlarda bilimsel ve teknolojik devrim konusuna değiniliyor. Ve bu görüşü savunanlara göre teknik elemanlar doğrudan işçi sınıfına dahil oldukları söyleniyor. Bunun incelenmesi ve bir sonuca bağlanması gerekir. Çünkü eğer gerçekten teknik elemanlar doğrudan işçi sınıfına dahil oluyorsa, artık işçi sınıfıyla teknik eleman grubu arasında bir ittifaktan, bir dayanışmadan söz edilemez. Çünkü doğrudan doğruya işçi sınıfının içinde yer almaktadırlar. Yok, işçi sınıfının içine dahil oluyorsa, o zaman ittifaklar sorunu ortaya çıkar.

BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK DEVRİM

Önce şuna değinmek isterim ki, bilimsel ve teknolojik devrim genellikle kabul edilmiş bir olgudur. Garoudy'nin tezlerinde kaynaklanmış değildir, oradan çıkmış değildir ve onun görüşlerine dayanmaktadır. Bilinmektedir ki, bilim ve teknik giderek doğrudan bir üretim gücü haline gelmektedir. Bilim ve teknik doğrudan bir üretim gücü haline gelmiştir o zaman-bilimi ve teknolojiyi somutlaştırmakta olan insanın, yani teknik elemanlar da üretim güçleri içine dahil oluyordur. Üretimde değer yaratır duruma geliyorlar; dolayısıyla üretimin bir parçası haline geliyorlar. Ama unutmayalım ki bu bir süreçtir. Tamamlanmış değildir. Böyle bir süreç başlamıştır. İlerlemektedir, çeşitli toplumlarda çeşitli durumlar göstermektedir.

dir. Mesela bilimsel ve teknolojik devrimin Türkiye'deki etkileri, Türkiye'de yarattığı sonuçlar, hiç şüphesiz sanayileşmiş ülkelerdeki yarattığı durum ve sonuçlarla aynı değildir. Ama biz bilimsel ve teknolojik devrim sorunuyla meşgul olmak durumundayız. Çünkü bu olgu Türkiye'yi hiç etkilememiş, hiç girmemiş değildir. Türkiye'de çok sınırlı çapta da olsa otomasyona geçmiş, tam otomasyona geçmiş fabrikalar, işletmeler vardır. Kaldı ki Türkiye'nin bir sanayileşme problemi vardır. Türkiye eğer sanayileşecekse, gerçekten bunu en ileri teknolojiye göre yapacaktır. Yani Türkiye sanayileşirken önce 19. yüzyıldaki geleneksel diyebileceğimiz sanayileşmeye gidip sonradan daha ileri teknolojik seviyede olan otomasyona geçecek değildir. İlk sanayiini kurarken kaynaklarının elverişli olduğu en ileri teknolojileri kullanacaktır. Onun için, bu sorun bugün bizde yaygın olmasa bile bizi de ilgilendirir. Bir de şu var: Bu süreç çok ilerlediği, hatta tamamlanmış hale geldiği zaman bile, tahmin olunur ki teknik elemanlar arasında gene de doğrudan üretimde değer yaratır durumda olmayan, daha ziyade hizmet ölgreten, hizmet yapan kesimler veya bir kesim bulacaktır.

OTOMASYONUN SONUCU

Otomasyon ilerledikçe iki yönlü bir süreç sonucunda teknik eleman ve teknik elemanı olmayan klasik anlamdaki işçiler arasında farklı ortadan kalkmakta, bu iki kitle birbirine yaklaşımaktadır. Bir taraftan teknik elemanlar değer üretici duruma gelmekte ve doğrudan işçi sınıfına dahil olmaktadır. Diğer taraftan ise geleneksel sanayide bilinen ve işçilerin çoğunluğunu teşkil eden sade, kaba işçi, kalifiye olmayan işçi tipi ortadan kalkmaktadır.

Klasik makinalaşma sürecinde işçi makinenin pasif bir parçası haline gelmiştir. Ama otomasyonda böyle değildir. Otomasyonda geleneksel sanayileşme arasında, makinalaşma arasında, nitel bir fark vardır. Geleneksel makinalaşmanın bedenini yapan işler makina tarafından yapılır hale gelmiştir; ama makinenin denetimini işçi yapar. Halbuki otomasyon ile sadece bedeni işler değil, zihni de değişim faaliyetleri ve işlemler de makinalaşmaktadır. Otomasyonda sadece üretim meydana gelmemektedir. Üretim süreci devamlı bilgiayarlar aracılığıyla kontrol edilmekte, yanlışlıklar, kusurlar, aksaklıklar derhal belirtilmektedir. Yani eski makinalaşmada işçinin bedeni faaliyetleriyle yaptığı işlerin yerini makina alıyor; otomasyonda ise zihni işlemler zekaya ilişkin işlemler de makinalaşmış duruma geliyor.

Böyle ikili bir süreçte teknik elemanlar işçi sınıfı arasındaki ayırım giderek ortadan kalkıyor. Ve bunlar bir birleşmeye doğru gidiyorlar. Ama bugün, bu birleşme büyük çapta meydana gelmiştir; artık teknik

eleman ve işçi sınıfı ayırımı yapmaya lüzum yoktur; bunları tek bir olgu gibi, tek bir birim gibi ele almak lazımdır, diyemeyiz. Ayrılıklar vardır.

Şimdiye kadar, doğrudan doğruya üretim sürecinden gelmeyen, sosyal değerlerden gelen birtakım etkilerde teknik eleman grubuyla işçi sınıfını birbirinden ayırmıştır. Bunlardan birisi şu olmuştur: Kafa emeğine kapitalist sistem el emeğinden daha fazla ücret ödeme eğilimini göstermiştir. Şimdi, bir sosyalist toplumda bile, biliyoruz ki, teknik elemanın gelirleri kalifiye işçinin, hele kalifiye olmayan işçinin gelirleri arasında fark vardır. Çünkü yaptıkları işin, harcadıkları emek gücünün niteliğinde fark vardır. Ama kapitalist sistemdeki gelir farkları yalnız bunların sonucu değildir. Aynı zamanda, kapitalist sistemde bu uzman elemanlar uzmanlıkları ölçüsünde kapitalizm tarafından, işverenler tarafından satın alınmak istenmektedir. Bu yüzden bunlara emeklerine göre verilecek olan değer üstünde, hatta kendi iş güçlerini yeniden üretmek için verilmesi gereken değere eşit ücret ve maaşın üstünde daha yüksek ücretler ve maaşlar verilmiştir; özellikle yüksek kademe uzmanları, bu çok önemli kadroları işverenlerin kapitalist sisteme bağlamak istemeleri sonucunda.

Diğer bir ayırım da sosyal değerlerden gelmiştir. O da bildiğiniz gibi el emeğinin ve el emeğiyle yapılan işçilerin horlanmasıdır.

KAPITALİZMİN BUNALIMI VE TEKNİK ELEMANLAR

Az önce otomasyonun işçi sınıfıyla teknik elemanlar arasındaki ayrılıkları nasıl ortadan kaldırma doğru gittiğini ve bunu bir ikili süreçle yaptığını söylemiştim. Kapitalist toplumun bunalımından dolayı, ayrıca teknik elemanlarla işçi sınıfını yaklaştıran faktörler vardır. Bugün değil sadece bizim gibi yoksul ülkelere, Fransa gibi gelişmiş kapitalist ülkelerde dahi bir aydınlar işsizliği vardır. Teknik eleman olarak yetişen gençlerin dahi gelecekteki endişeleri vardır. İş bulabilmekten, geçinebilmekten endişeleri vardır. Ondan sonra da buldukları işin kendi yeteneklerine, eğitimlerine uygun olan, kendilerini tatmin edecek bir iş olup olmadığı sorunu vardır. Türkiye'de ise aydın işsizliği hep biliyoruz çok daha fazladır; zaten genel işsizlik çok daha fazladır. Bu işsizlik teknik elemanlar arasında da vardır.

Ayrıca gözleyorduk ki, teknik eleman kesimiyle işçiler arasında subjektif açıdan da bir yaklaşma belirtilmektedir. Bu kurultay, bunun belgin ortadan kaldırılmadığıdır. Hazırlanan raporlar bu yaklaşımı göstermektedirler.